

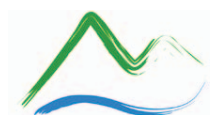
UKLJUČENJE MLADIH IZ MEĐUGRANIČNIH PODRUČJA
BOSNE I HERCEGOVINE I CRNE GORE
U AKTIVNOSTI SOCIJALNE KOHEZIJE:

MLADI U ZAJEDNIČKOJ AKCIJI

REZULTATI PROJEKTA

Delegacija Evropske unije
u Crnoj Gori.

IPA Program prekogranične saradnje
Bosna i Hercegovina – Crna Gora

www.juventas.co.me

SADRŽAJ

DIO I: O projektu "Mladi u zajedničkoj akciji"	4
Ko realizuje projekat?	4
Cilj projekta	4
Učesnici projekta	4
Seminari:	4
Seminar u Crnoj Gori, 18-21. maj 2011, Petrovac, Crna Gora	4
Seminar u Bosni i Hercegovini - Jahorina, 15-17. jun 2011.	5
Srednja škola "Rogatica", Rogatica, Bosna i Hercegovina /	
Srednja mješovita škola "Vuksan Đukić", Mojkovac, Crna Gora	6
Srednja mješovita škola "Braća Selić", Kolašin, Crna Gora /	
Srednja škola "Mostar", Bosna i Hercegovina	6
Srednjoškolski centar Foča, Bosna i Hercegovina /	
Srednja mješovita škola "17. septembar", Žabljak, Crna Gora	7
Mješovita srednja škola "Jablanica", Bosna i Hercegovina /	
Gimnazija "Miloje Dobrašinović" Bijelo Polje, Crna Gora	8
Gimnazija "Stojan Cerović", Nikšić, Crna Gora /	
Srednja ugostiteljsko-turistička škola Sarajevo, Bosna i Hercegovina	9
 DIO II: Evaluacija projekta: Crna Gora	 11
1. O projektu	12
2. Metodologija	13
3. Ciljevi istraživanja	15
4. Rezultati	16
4.1. Učenički parlamenti, informisanost, uloga, transparentnost, zadovoljstvo radom.	16
4.2. Dinamika rada u školama, slobodno vrijeme učenika i ponuda vannastavnog sadržaja	26
4.3. Saradnja škola sa drugim školama	38
4.4. Rezultat i uticaj projekta	38
4.4.1. Problemi prisutni u školama tokom školske godine 2010/2011 i doprinos rješavanju	38
5. Zaključci i preporuke	48

O projektu

“Mladi u zajedničkoj akciji”

Ko realizuje projekat?

Projekat “Mladi u zajedničkoj akciji” koji zajedno realizuju Juventas iz Podgorice i Asocijacija XY iz Sarajeva finansiran je od strane Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori i Bosni i Hercegovini. Glavni cilj projekta je unapređenje društvene kohezije među mladima u pomenutim zemljama.

Cilj projekta

Osnovna ideja je da se ojačaju kapaciteti učeničkih parlamenata crnogorskih i bosansko-hercegovačkih srednjih škola, kako bi sprovodili zajedničke aktivnosti od koristi svojim zajednicama, prepoznajući važnost solidarnog djelovanja u rješavanju problema u prekograničnoj oblasti.

Učesnici projekta

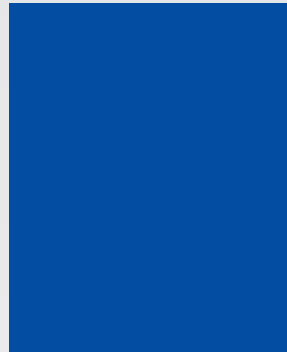
U ovom projektu učestvuje po pet srednjih škola iz obje države i to iz sljedećih opština: Kolašin, Mojkovac, Bijelo Polje, Nikšić, Žabljak, Foča, Rogatica, Sarajevo Stari grad, Mostar i Jablanica. U početnoj fazi realizacije projekta predstavnici obje organizacije su održali sastanke sa direktorima škola, roditeljima učesnika seminara i potpisali memorandume o saradnji. Uži tim učenika koji su sprovodili projekat činilo je njih 60 i svi su uspješno završili obuku o pisanju projekata, upravljanju projektima i mjerenju rezultata. Formirani su parovi crnogorskih i bosansko-hercegovačkih škola koji su zajedno na Jahorini osmišljavali i sprovodili projekte zasnovane na problemima koje su sami prepoznali u svojoj školi.

Seminari:

- » Seminar u Crnoj Gori 18. – 21. maj 2011. godine; Petrovac, Crna Gora
- » Seminar u Bosni i Hercegovini– Jahorina, 15-17. jun 2011. godine

Seminar u Crnoj Gori, 18-21. maj 2011, Petrovac, Crna Gora

Prvi trodnevni seminar održan je u Petrovcu, a učestvovalo je šezdesetoro djece iz deset škola iz dvije države.

Svi učesnici seminara predstavili su svoje učeničke parlamente odnosno vijeća učenika. Na taj način učesnici su mogli vidjeti kako đlački aktivizam pokreće promjene u drugim školama. Stvorene su ideje za neke nove akcije, organizaciju ali i neke buduće zajedničke aktivnosti. Kroz obuku o pisanju projekata, učesnici su saznali sve o osnovama tehnike pretvaranja ideje u projektni tekst (analiza problema, indikatori, održivost). Rad u grupama omogućio im je da pokažu svoj veliki potencijal, ali i da steknu samopouzdanje predstavljajući rezultate svog rada pred čitavom grupom. Nagrada za dobre rezultate bila je posjeta Kotoru. Cijela grupa je nakon napornog radnog dana zajednički razgledala kulturna i istorijska bogatstva ovog primorskog grada. Na kraju seminara čulo se "Vidimo se u Sarajevu".

Seminar u Bosni i Hercegovini - Jahorina, 15-17. jun 2011.

Nakon tridesetak dana željnog iščekivanja novog susreta i stalnog kontaktiranja elektronskim putem uslijedio je i seminar na Jahorini. Potpuno novi ambijent ali gotovo ista ekipa i nadaleko poznato bosansko-hercegovačko gostoprimstvo obećavali su dobre rezultate. Formirani su timovi od po dvije škole iz dvije države koje su tokom seminara, skoro do kraja projekta zajednički radili na realizaciji svojih projekata.

Učesnici su sami prepoznavali probleme koji su aktuelni u njihovoj školi (loš imidž škole, neuređeno dvorište, nedostatak školskog lista). Ideja je bilo više nego dovoljno, posvećenost i motivacija na nivou, želja za učenjem stalno prisutna. Planovi se razvijaju, aktivnosti osmišljavaju, čak se rade i prvi proračuni. Projekti već imaju formiranu strukturu. A kao nagrada za odličan rad posjeta Sarajevu i karaoke žurka. Popodne provedeno u gradu, koji na tako suptilan način spaja istoriju i budućnost, zapad i orijent, oduševio je sve učesnike.

O projektu

“Mladi u zajedničkoj akciji”

Srednja škola “Rogatica”, Rogatica, Bosna i Hercegovina

Srednja mješovita škola “Vuksan Đukić”, Mojkovac, Crna Gora

Naziv projekta: Dogovor dvorište gradi/Sačuvaj danas za bolje sutra

Srednjoškolci iz Rogatice i Mojkovca su odlučili da kroz ovaj projekat uredi dvorišta svojih škola i na taj način ostave svojevrsan poklon vršnjacima, ali i budućim generacijama. U sklopu projekta održane su brojne radne akcije u kojima su učestvovali učenici i profesori, ali i drugi građani Mojkovca i Rogatice što govori o tome da je i lokalna zajednica prepoznala trud koji su srednjoškolci uložili.

Na prvoj, kako su je sami učenici nazvali, radnoj akciji, radilo se na čišćenju dvorišta i sakupljanju otpadaka. Druga i treća akcija održane su u oktobru i novembru 2011, a radilo se na sadenju jednogodišnjih biljaka, uređivanju i orezivanju postojećih stabala i sakupljanju lišća. Učenici su osmislili i izgled korpi za otpatke koje će sa prvim proljećnim danima biti postavljene u školskom dvorištu.

Rogatičani i Mojkovčani su i ovim projektom pokazali da im kreativnosti i dobre volje ne nedostaje, pa se nadamo da će i sljedeća školska godina biti ispunjena jednako uspješnim akcijama ueničkog parlamenta.

“Priateljstva stečena na treningu će ostati samo naša i biće primjer drugim mladim ljudima kako je lijepo imati prijatelje u mnogim gradovima širom naše ali i susjednih zemalja. Mi kao mladi ljudi smo tokom ovog projekta postali snažan glas u našoj školi što će biti dobar put da postanemo skupina koja zna šta želi i koja se bori da Mojkovac učini ljepšim i boljim mjestom za odrastanje.”

“Priateljstva stečena na ovom projektu još uvijek se održavaju i nadamo se da će tako biti i u budućnosti. Nikada ne biste vjerovali kako za nekoliko dana možete sklopiti neraskidiva prijateljstva i toliko toga naučiti. Zato, poruka za sve mlade koji nisu, da postanu aktivni mladi ljudi, doprinesu rješavanju problema i upoznaju nove ljude, jer su to iskustva koja ostaju u sjećanju za cijeli život.²

Srednja mješovita škola “Braća Selić”, Kolašin, Crna Gora - Srednja škola “Mostar”, Bosna i Hercegovina

Naziv projekta: Prevencija rizičnog ponašanja mladih

Mostarski i kolašinski srednjoškoci su ovaj projekat vidjeli kao pravu priliku da se pozabave, po njihovom mišljenju, jednim od najozbiljnijih problema svojih vršnjaka, a to je rizično ponašanje mladih. Oni su smatrali da je preveliki broj mladih u Kolašinu i Mostaru koji konzumiraju alkohol, cigarete ali i druge psihoaktivne supstance. Takođe, kao ozbiljan problem prepoznali su i vršnjačko nasilje. Zbog toga su odlučili da kroz podjelu promotivnog materijala, javne tribine i debate ukažu svojim vršnjacima na potencijane opasnosti ovakvog ponašanja i na sve predosti zdravih stilova života. U sklopu projekta održana su po tri predavanja, kojima je prisustvovalo oko stotinjak učenika. Važno je pomenuti

da su predavanjima prisustvovali i učenici drugih škola, kao i to da je ostvarena saradnja sa stručnjacima iz oblasti prevencije koji su sa na interaktivan način učenicima predstavili rizike zloupotrebe psihoaktivnih supstanci. Prilikom učeničkih razmjena (posjeta jednih drugima) održana su i zajednička predavanja kolašinskih i mostarskih učenika. Ne sumnajmo da će učenički parlamenti ove dvije škole gimnazije i u budućnosti nastaviti sa promocijom zdravih stilova života.

“Ovaj projekat je pokazao da mi možemo uređivati stazu kojom kročimo kroz mladost, da možemo kreirati, stvarati i rješavati, biti odgovorni građani i dobri prijatelji. Veliko je zadovoljstvo biti dio tima, tima koji te uči kako biti aktivan mladi čovjek, kako napisati projekat i uz to se dobro zabaviti.”

“Nakon ovog projekta možemo i sami aplicirati, pisati projekte i biti dio aktivnih građana u Bosna i Hercegovina koji brinu o svojoj zajednici i znaju na koji način učiniti svoj i život drugih ljudi lagodnijim.”

Srednjoškolski centar Foča, Bosna i Hercegovina - Srednja mješovita škola “17. septembar”, Žabljak, Crna Gora

Naziv projekta: Poboljšanje kulturno-umjetničke ponude Žabljaka i Foče

S obzirom na to da su prethodno već sarađivali, srednjoškolcima iz Foče i sa Žabljaka nije bilo teško da se dogovore oko zajedničkih aktivnosti. Oni su odlučili da porade da poboljšanju kulturno-umjetničke ponude svojih gradova. Po njihovom mišljenju, u Foči i Žabljaku je dosta talentovanih mladih ljudi koji nemaju priliku da na pravi način iskažu svoje mogućnosti, pa su odlučili da im kroz ovaj projekat pruže šansu za to. Nakon dugog pripremnog perioda kada su se sređivali svi detalji organizacione prirode, u Foči je održana izložba likovnih radova učenika škole, a na Žabljaku takmičenje za “Zlatni glas Žabljaka” u sklopu Novogodišnjeg festivala. Cio program realizovan je od strane samih učenika što je bila odlična prilika da pokažu svoje muzičke, plesачke, ali i voditeljske sposobnosti. Žabljačani su se i ovog puta pokazali kao dobri domaćini, jer su na samoj priredbi ugostili učenicu iz Rožaja, ali i svoje vršnjake iz Foče. Pored takmičenja u pjevanju, organizovana je školska izložba, ali i javna debata na temu: “Ulaskom u EU, u Crnoj Gori će doći do bolje zaštite prirodne sredine, čime će se doprinijeti održivijem razvoju Crne Gore”. Njihovi partneri iz Foče vrijedno su slikali, kreirali planove, osmišljavali plakate i pozivnice, nabavljali potreban materijal za veliku izložbu koju su održali u gradskom muzeju. Na taj način izložbu su imali priliku da vide svi stanovnici Foče. Žabljačani i Fočaci su ostvarili svoj cilj, pokazali talenat, vještine i sposobnost da sami vode projekat.

“Tokom rada na projektu smo naučili na koji način se odvija prava saradnja, kako je to biti odgovoran za neki događaj, za aktivnost. Kako je nositi se sa problemima, kako je biti dio ekipe koja zna šta želi i ponosno ide k svom cilju. Stekli smo nove prijatelje, partnere, buduće saradnike ali smo stekli i samopoštovanje, ugled i riječi hvala od strane naših vršnjaka.”

O projektu

“Mladi u zajedničkoj akciji”

“Projekat koji nam je omogućio da učimo i stvaramo, kreiramo i maštamo...projekat koji je ostvario naše snove. Naučili smo da sve što želimo možemo uobličiti u projekat, da svaki problem ima rješenje te da mi kao učenici možemo mnogo toga uraditi kako bi poboljšali uslove rada ali i zabave.”

Mješovita srednja škola “Jablanica”, Bosna i Hercegovina - Gimnazija “Miloje Dobrašinović” Bijelo Polje, Crna Gora

Naziv projekta: “Gimnazijalac”/“Mladost”

Srednjoškolci iz Bijelog Polja i Jablanice su se još na drugom seminaru na Jahorini opredijelili za zajednički rad na izradi školskog lista. Nešto lakši posao imali su Bjelopoljci s obzirom na to da su već imali formiranu novinarsku sekciju i da su prethodne godine izdali jedan broj školskog lista nazvanog simbolično “Gimnazijalac”. Za njihove drugare iz Jablanice ovo je, međutim bilo potpuno novo iskustvo i svaka pomoć u stvaranju prvog broja “Mladosti” je bila dobrodošla.

Na početku školske godine novinarska sekcija je ponovo oformljena, ciljevi su određeni, dužnosti podijeljene i rad je mogao da počne. U hodniku škole postavljena je kutija u koju su đaci, ali i profesori mogli da stavljaju svoje prijedloge i želje o tekstovima koje žele da čitaju u listu svoje škole. Veliki broj učenika bio je angažovan na pisanju tekstova, izvještaja, pjesama i članaka. “Gimnazijalac” je svakim danom bivao sve kompletniji i sve više je odražavao kreativnost, znanje i posvećenost bjelopoljskih učenika. A kako bi se iskoristili svi potencijali i svi talenti škole na grafičkom dizajnu radili su članovi informatičke sekcije škole. Krajem decembra 2011. godine oba školska lista ugledala su svjetlost dana i postali su pravi reprezentivi svojih imena: “Gimnazijalac” i “Mladost”.

“Puni elana radili smo naporno i vrijedno samo sa jednim ciljem a to je da uspijemo. Svako od nas je imao svoja zaduženja. Pored toga nikako ne smijemo zaboraviti stečeno prijateljstvo sa partnerskom školom koje za koje smo sigurni da se nastavlja na brojne druge generacije koje dolaze.”

“Pored usvojenog znanja o pisanju projekata najvrijednija i nama najdraža stvar su zasigurno stečena prijateljstva sa učenicima drugih škola iz Bosne i Hercegovine i Crne Gore. Naučili smo ponešto o drugim kulturama, tradiciji i običajima koji nisu bosanskohercegovački.”

Gimnazija "Stojan Cerović", Nikšić, Crna Gora - Srednja ugostiteljsko-turistička škola Sarajevo, Bosna i Hercegovina

Naziv projekta: Iz našeg ugla/Budi kul, upoznaj nas

Cilj ovog projekta bio je unaprjeđenje rada učeničkog parlamenta i poboljšanje imidža škole. Nosioci projekta planirali su da što veći broj učenika upoznaju sa aktivnostima i značajem učeničkog parlamenta. Namjera učenika bila je da njihovi drugari iz škole u učeničkom parlamentu prepoznaju organizaciju koja će im pomoći u rješavanju problema i ostvarenju svojih ciljeva ciljeva. U sklopu projekta u školi je organizovana obuka grupe učenika - fotografa, kurs fotografije i ažuriranje sajta. U školi su bili postavljeni info-deskovi sa ciljem bolje informisanosti učenika o aktivnostima učeničkog parlameta, aktuelnih projekata i mogućnostima uključivanja. Učenici su sami dizajnirali i organizovali podjelu brošura koja je sadržala sve potrebne informacije o učeničkom parlamentu. Na kraju projekta organizovana je izložba fotografija koja prikazuje sve aktivnosti učeničkog parlamenta ali i škole na jedan zanimljiv i mladima pristupačan način.

"Ipak, najvrednije iskustvo koje smo stekli je svakako upoznavanje i druženje sa kolegama iz srednjih škola u Bosni i Hercegovini i Crnoj Gori."

"Rad na projektu nas je naučio da prije svega trebamo biti spremni na sve, bilo to neki nedostaci ili zasluge za učinjeno. Uvijek ćemo nailaziti na prepreke, ali ako je prava ekipa aktivna i radi uigrano, sve je lakše."

evaluacija projekta: crna gora

AKTIVNO UKLJUČIVANJE MLADIH U PROCES POSTIZANJA
SOCIJALNE KOHEZIJE U PREKOGRANIČNOM REGIONU:
"MLADI U ZAJEDNIČKOJ AKCIJI"

o projektu

Projekat "Mladi u zajedničkoj akciji" koji zajedno realizuju Juventas iz Podgorice i Asocijacija XY iz Sarajeva finansiran je od strane Delegacija Evropske unije u Crnoj Gori i Bosni i Hercegovini. Glavni cilj projekta je unapređenje društvene kohezije među mladima u pomenutim zemljama.

Osnovna ideja je da se, prije svega, ojačaju kapaciteti učeničkih parlamenata crnogorskih i bosansko-hercegovačkih srednjih škola, koji će zatim sprovoditi zajedničke aktivnosti od koristi svojim zajednicama.

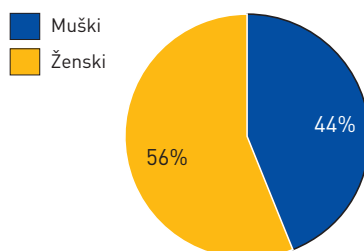
U ovom projektu učestvovali su učenici, direktori i nastavnici po pet srednjih škola iz obje države i to iz sljedećih opština: Kolašin, Mojkovac, Bijelo Polje, Nikšić, Žabljak, Foča, Rogatica, Sarajevo Stari grad, Mostar i Jablanica. U početnoj fazi realizacije projekta predstavnici obje organizacije koje koordiniraju projektom su održali sastanke sa direktorima škola, roditeljima učesnika seminara i potpisali memorandume o saradnji. Na početnom seminaru u Crnoj Gori 70 učesnika i učesnica je prošlo obuku o pisanju projekata. Na sledećem seminaru, održanom u Bosni i Hercegovini, na kom je takođe učešće uzelo 70 učenika i učenica srednjih škola i nastavnika iz pomenutih sredina, formirani su parovi sastavljeni od po jedne crnogorske i bosansko-hercegovačke škole koji su zajedno pisali i sprovodili projekte zasnovane na problemima koje su prepoznali u svojoj školi i na taj način, uz podršku vršnjaka sa druge strane jedne državne granice doprinijeli poboljšanju uslova u svojoj zajednici, direktno prakticirajući benefite solidarnosti i društvene kohezije.

metodo- logija

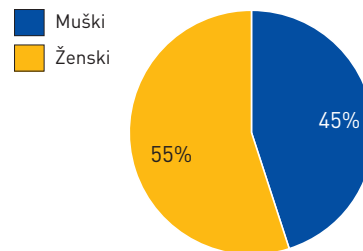
Istraživanje je koncipirano u dva istraživačka kruga na uzorku od 750 učenika, sprovedenih u martu i decembru 2011. godine, odnosno na početku drugog polugodišta 2010/2011 i na kraju prvog polugodišta 2011/2012. Predstavljeni su rezultati na obrađenim upitnicima koji su, nakon kontrole, definisani kao važeći. Distribuirano je po 150 upitnika u školama: u svim razredima srednjih škola koje su obuhvaćene istraživanjem, pri čemu je odjeljenje birano slučajnim uzorkom, a ispitivani svi prisutni učenici odabranog odjeljenja. Rezultati su analizirani na nivou ciljne grupe, svih učenika obuhvaćenih srednjih škola, ali i na nivou svake škole pojedinačno. Odstupanja od statističkih podataka Ministarstva prosvjete i nauke Crne Gore za školske godine u kojima je spovodeno istraživanje korigovana su poststratifikacijom po polu, razredu i školi koju pohađa učenik. Posebno su obrađeni rezultati na nivou škola, gdje je takođe, kako bi se korigovala odstupanja od važećih podataka, urađena je poststratifikacija po polu i razredu. U istraživanju su učestvovali učenici Gimnazije "Miloje Dobrašinović" iz Bijelog Polja, Gimnazije "Stojan Cerović" iz Nikšića, Srednje mješovite škole "Braća Selić" iz Kolašina, Srednje mješovite škole "Vuksan Đukić" iz Mojkovca, Srednje mješovite škole "17. septembar" iz Žabljaka.

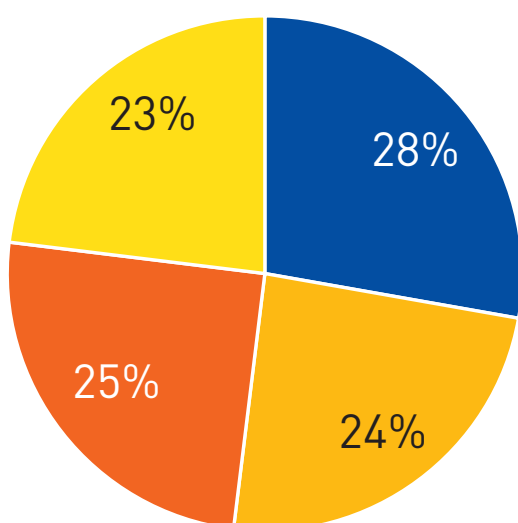
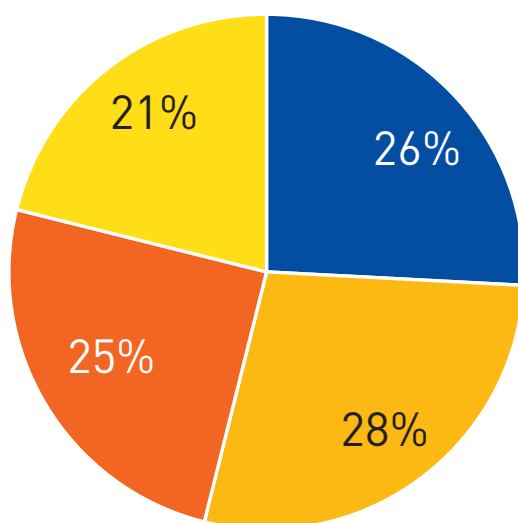
U prvom krugu je obrađeno 663 upitnika, a u drugom 611 upitnika.

Pol, drugi krug

Pol, prvi krug

Razred, drugi krug

Razred, prvi krug

ciljevi istraživanja

Istraživanje je imalo za cilj da:

1. Procijeni nivo informisanosti učenika o učeničkom parlamentu, odredi stepen zadovoljstva učenika radom učeničkog parlamenta i omogući uvid članovima učeničkog parlamenta, upravi škole i profesorima u moguće smjernice za dalje unapređenje kapaciteta učeničkog parlamenta.
2. Utvrdi način na koji mladi koriste slobodno vrijeme, koliko su društveno aktivni i kako percipiraju ponudu vannastavnih aktivnosti u svojim sredinama.
3. Utvrdi koji su osnovni problemi u školama koje pohađaju ispitanici.
4. Utvrdi stepen upoznatosti učenika sa projektom i utvrdi stepen učešća u projektu.
5. Procijeni uticaj projekta na ciljnu grupu.

rezultati

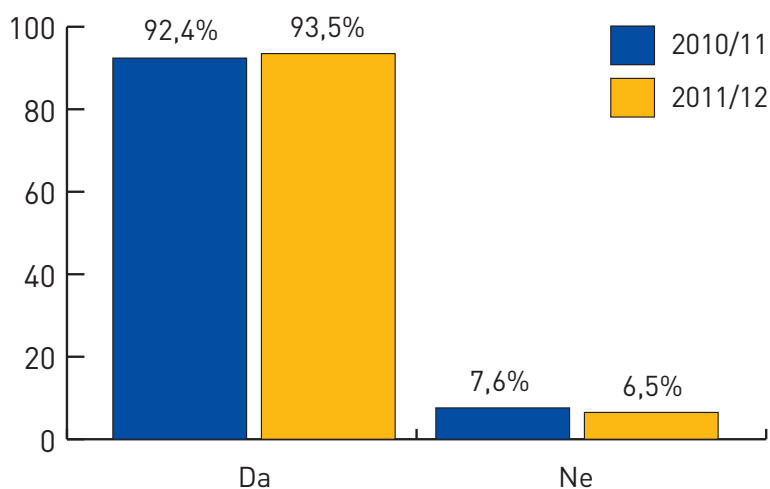
4.1. Učenički parlamenti, informisanost, uloga, transparentnost, zadovoljstvo radom.

Učenički parlament kao propisan oblik podsticanja aktivne participacije mladih u procesu odlučivanja u Crnoj Gori je uspostavljen u zakonima koji tretiraju osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje.

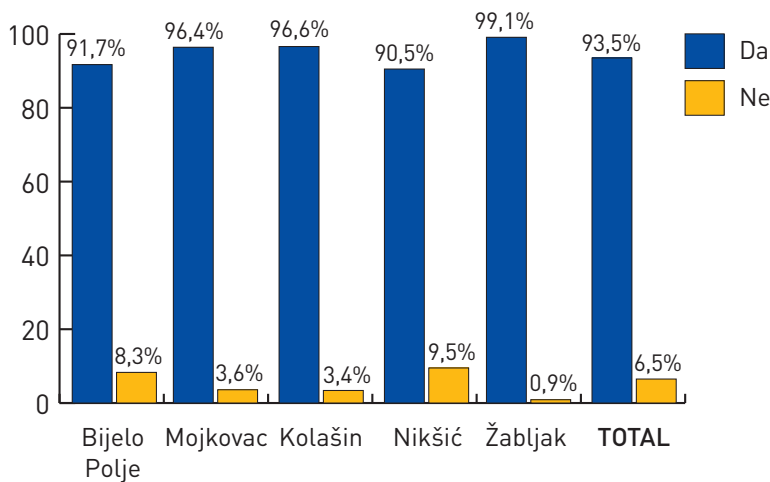
Učenički parlament predstavlja učeničko tijelo unutar škola Crne Gore, i ima za cilj da štiti i promoviše prava učenika, kao i da podstiče aktivizam mladih. Škola u okviru koje učenički parlament funkcioniše, dužna je da obezbijedi slobodu organizovanja, jer je njegovo osnivanje zakonski garantovano (Opšti zakon o obrazovanju i vaspitanju Crne Gore, "Službeni list RCG", broj 64/02, dio XI, član 96.). Značajnu ulogu učenički parlament ima i u održavanju dobrog i kvalitetnog odnosa učenik-nastavnik, ali i u uspostavljanju saradnje između škole i svih ostalih institucija i organizacija koje se bave mladima. Svaka osnovna i srednja škola u Crnoj Gori bi mogla imati funkcionalan učenički parlament koji sprovodi aktivnosti kojima se doprinosi boljem i ugodnijem radu škole, atmosferi solidarnosti, dostizanju standarda jednakih mogućnosti i kvalitetnijem osmišljavanju vremena učenika škole.

Poslednjih godina se opaža značajan napredak, pa učenički parlamenti postaju sve funkcionalniji. Tako je početno stanje mjereno u martu 2011. godine u 5 škola i 5 crnogorskih opština, pokazalo da su gotovo svi učenici jednako svjesni postojanja institucije đачkog parlamenta koliko i postojanja drugih formi udruživanja i upravljanja školom. Tako izrazito visok procenat od 92% ispitanika i ispitanica koji su svjesni postojanja učeničkog parlamenta, za očekivati je bilo da se zadrži, pa je u mjerenju nakon implementacije projekta pokazana gotovo ista frekvencija u odgovorima.

Grafik: Da li si čuo/la za učenički parlament?
Komparativni prikaz (rezultati na nivou ciljne grupe: svih učenika odabranih 5 srednjih škola)

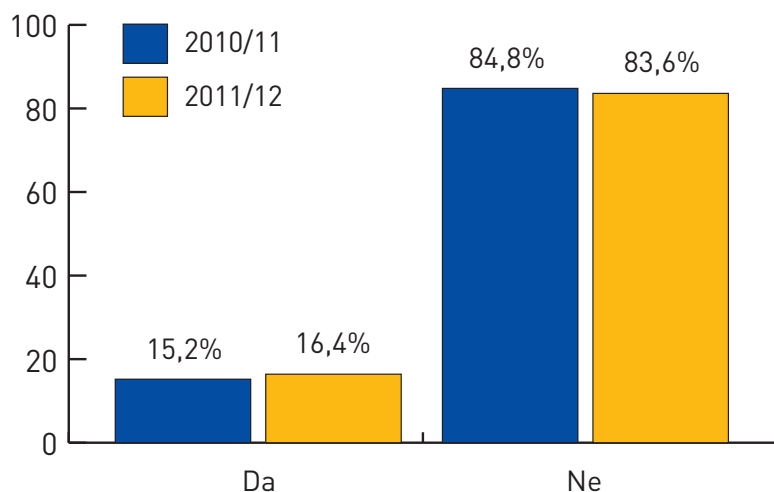
Grafik: Da li si čuo/la za učenički parlament?
(rezultati na nivou 5 srednjih škola, ukupna populacija po školama, kraj projekta).

Zakonom nije definisan način na koji se oformljava i funkcioniše predstavničko tijelo učenika, koliko se učenika i na koji način može uključiti, da li se biraju predstavnici odjeljenja ili predstavnici razreda, da li se raspisuju izbori među učenicima za predstavnike i predsjednike, ili sama uprava škola bira kako učenike koji ulaze

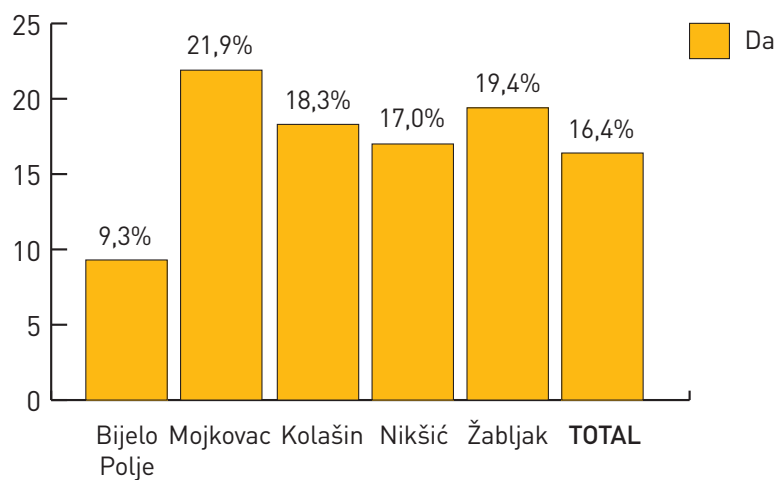
u sastav parlamenta, tako i one kojima će biti dodjeljene funkcije. Zakon o opštem obrazovanju i vaspitanju definiše da se ovlašćenja i način rada učeničkog parlamenta bliže utvrđuju Statutom škole.

Međutim, tokom projekta je primijećen visok stepen autonomnosti učenika pri izboru svojih predstavnika. U radu učeničkog parlamenta učestvuje u prosjeku, na nivou ciljne populacije, veoma zadovoljavajućih 16% učenika. Ovaj broj, međutim, blago varira među školama, i to, očekivano, u odnosu na broj učenika u školi, pa u Mojkovcu i na Žabljaku imamo situaciju da svaki peti učenik uzima učešće u radu đачkih parlamenata. Primijećene su i određene razlike u odnosu na pol i mjesto stanovanja, pa procentualno više ispitanica izjavljuje da je učestvovalo u radu u odnosu na ispitanike, kao i oni koji žive u gradu.

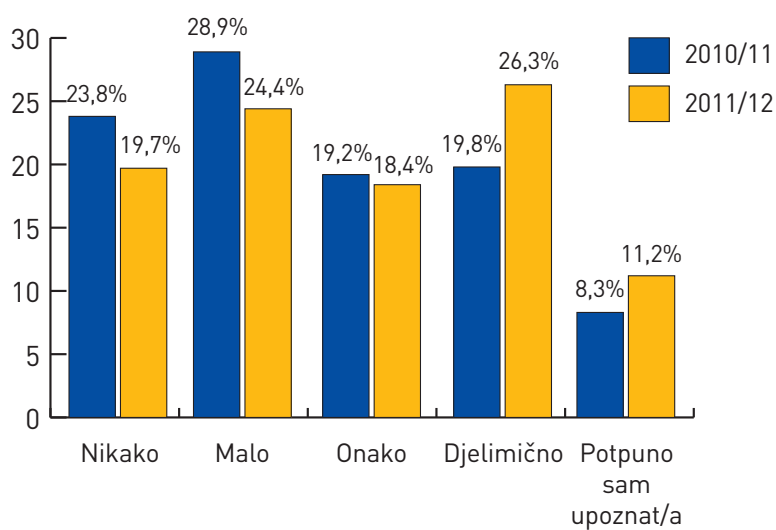
Grafik: Da li učestvovao u radu učeničkog parlamenta?
Komparativni prikaz (rezultati na nivou ciljne grupe: svih učenika odabranih 5 srednjih škola)

Grafik: Da li si učestvovao u radu učeničkog parlamenta?
(rezultati na nivou 5 srednjih škola, ukupna populacija po školama, kraj projekta).

Projekat je, između ostalog imao za cilj da podigne nivo participacije mladih u prekograničnoj oblasti i ojača transparentnost i funkcionalnost đачkih parlamenata. Dobri početni podaci zabilježeni u martu 2011. su predstavljali izazov za dostizanje još boljih rezultata. Lični osjećaj upoznatosti sa radom đачkog parlamenta je podignut, kao i samo zadovoljstvo radom učeničkih parlamenata.

Posebno dobri rezultati uočeni su u Nikšiću gdje je upravo projekat bio skoncentrisan na unapređenje transparentnosti i kvaliteta rada đачkih parlamenata. U Nikšiću je početna pozicija od 43,2% onih koji su "onako" do potpuno upoznati sa radom parlamenta podignuta na 54,8%. Na ukupnom nivou, uzimajući u obzir sve učenike pomenutih škola, od kojih su najbrojnije škole u Nikšiću i Bijelom Polju, upoznatost je podignuta sa početnih 47,3% na 55,9%.

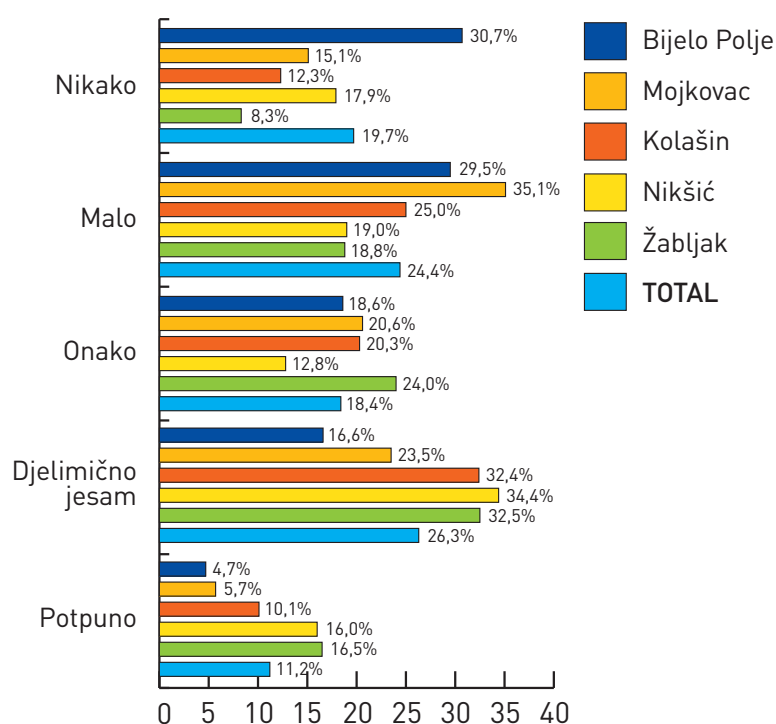

Grafik: Upoznatost sa radom.

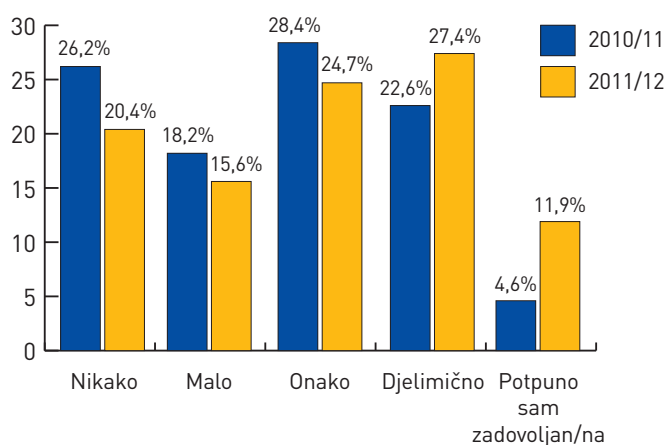
Komparativni prikaz (rezultati na nivou ciljne grupe: svih učenika odabranih 5 srednjih škola)

Što je škola manja, odnosno što je veća vjerovatnoća da se veći dio učenika međusobno poznaje, to su i rezultati rada đачkog parlamenta vidljiviji. Ovaj podatak ukazuje i na potrebu da se u budućem periodu treba raditi na još većoj transparentnosti rada učeničkih parlamenata u cilju praktičnog učenja vrijednosti demokratije od najranijeg perioda. Takođe, uočena je i razlika u rezultatima na kraju projekta u odnosu na mjesto stanovanja ispitanika, pa je zadovoljstvo nivoom znanja o parlamentu više podignuto kod đaka iz urbanih sredina.

Grafik: Upoznatost sa radom.
(rezultati na nivou 5 srednjih škola, ukupna populacija po školama, kraj projekta).

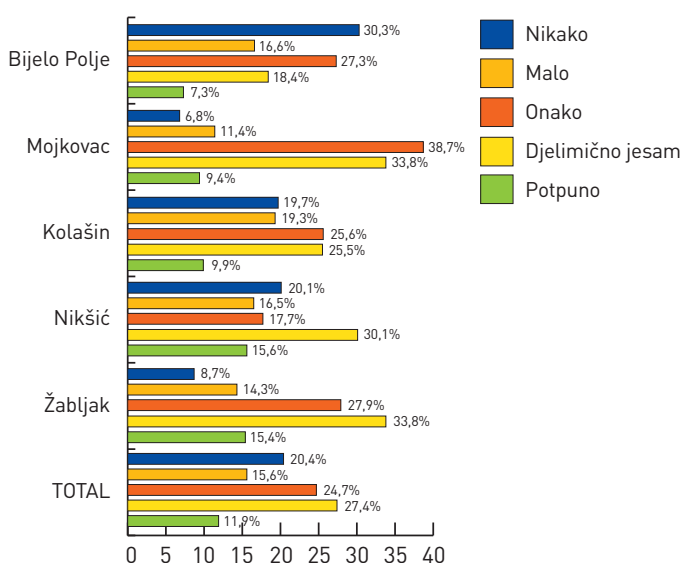

Tokom 11 mjeseci realizacije projekta podignuto je i zadovoljstvo radom učeničkih parlamenata sa 55,6% onih koji su donekle („onako”) do potpuno zadovoljni, dok je na kraju projekta taj procenat iznosio 64%. Pri tome je procenat djelimično i potpuno zadovoljnih podignut za 12,

Grafik: Zadovoljstvo radom.
Komparativni prikaz (rezultati na nivou ciljne grupe: svih učenika odabranih 5 srednjih škola)

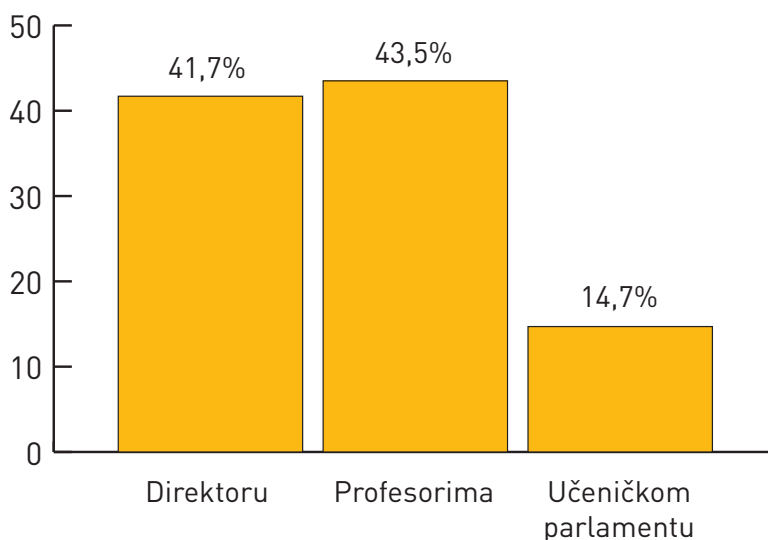
U Nikšiću u kom su učenici posebnu pažnju pridavali podizanju imidža i učinaka parlamenta cijelih 63,4% učenika je donekle („onako“), do potpuno zadovoljno, dok je svaki sedmi učenik potpuno zadovoljan učincima rada

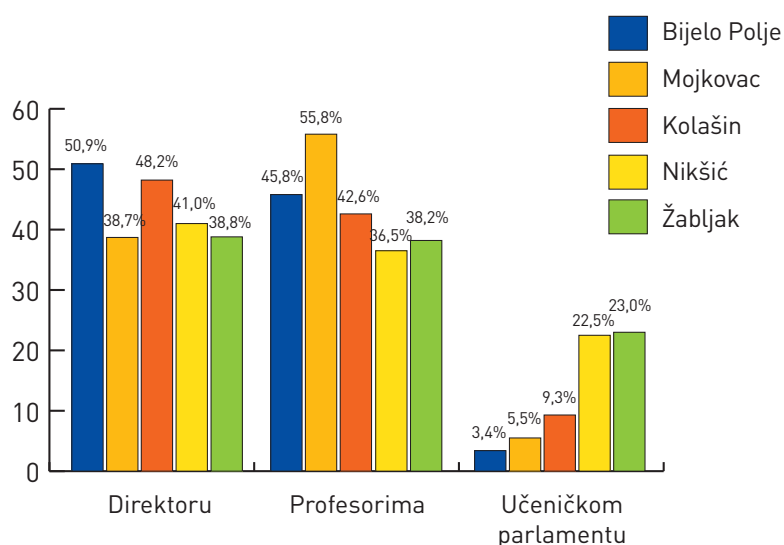
Grafik: Zadovoljstvo radom.
(rezultati na nivou 5 srednjih škola, ukupna populacija po školama, kraj projekta).

Grafik: Informisanost
Zastupljenost neformalnog
obrazovanja.
(rezultati na nivou ciljne
grupe: svih učenika odabranih
5 srednjih škola)

Očekivano, učenici bi se u slučaju da nastane problem najprije obratili profesorima i organima upravljanja škole, ali potvrda postojanja povjerenja u kvalitet rada i važnost postojanja učeničkog parlamenta je i u činjenici da na kraju projekta, približno svaki sedmi učenik ili 14,7% učenika izjavljuje da bi se obratilo učeničkom parlamentu, jer vjeruje da bi učenički parlament mogao da mu/joj taj problem u komunikaciji sa upravom i profesorima i riješi. Ovdje treba napomenuti da đачki parlament ima, prvenstveno, savjetodavnu ulogu na školskim tijelima upravljanja, te da je izmjenama Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju Crne Gore izgubio mogućnosti da učestvuje u glasanju tokom izbora direktora. Izmjenjeni i dopunjeni Zakon o obrazovanju i vaspitanju Crne Gore iz 2010. u članu 97 kaže da „predstavnici učeničkog parlamenta imaju pravo da učestvuju u radu stručnih organa škole kad se raspravlja o pitanjima od interesa za učenike (učenički standard, slobodne aktivnosti i slično).“

Upravo u Nikšiću, zahvaljujući aktivnostima sa ciljem podizanja imidža rada učeničkog parlamenta imamo visok procenat učenika koji bi se najprije obratili ovom tijelu u slučaju da im treba pomoć pri rješavanju problema. Na Žabljaku, u kom je tokom realizacije projekta primijećena veoma intenzivna dinamika saradnje između profesora, uprave škole i učenika, čak svaki četvrti učenik/ca bi imao povjerenja najviše u svoje vršnjake koje je birao/la u učenički parlament.

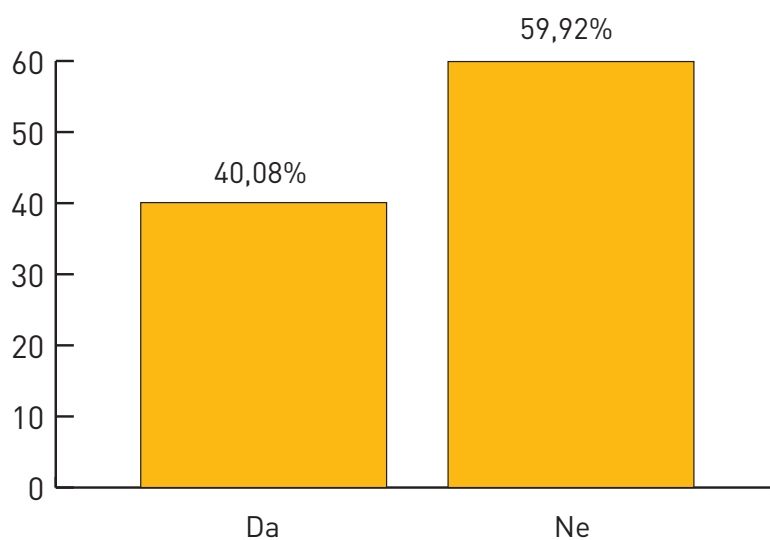

Kad izuzmemo učenike koji izjavljuju da su već uključeni u rad đачkog parlamenta, na nivou ukupne populacije učenika dobijamo podatak da bi čak 40% učenika voljelo da se uključi u rad ovog tijela. Ovaj podatak ukazuje ponovo na dobar prijem koncepta učeničkog parlamenta kod đaka, postojanje kompetitivnosti u trci za izbor predstavnika u ovom tijelu, kao i dobar potencijal za aktivno učešće srednjoškolaca u donošenju odluka koje utiču na njihovu svakodnevnicu.

Grafik: Kome bi se obratili.
(rezultati na nivou 5 srednjih škola, ukupna populacija po školama, kraj projekta).

Grafik: Potreba za uključivanjem u rad đачkog parlamenta.

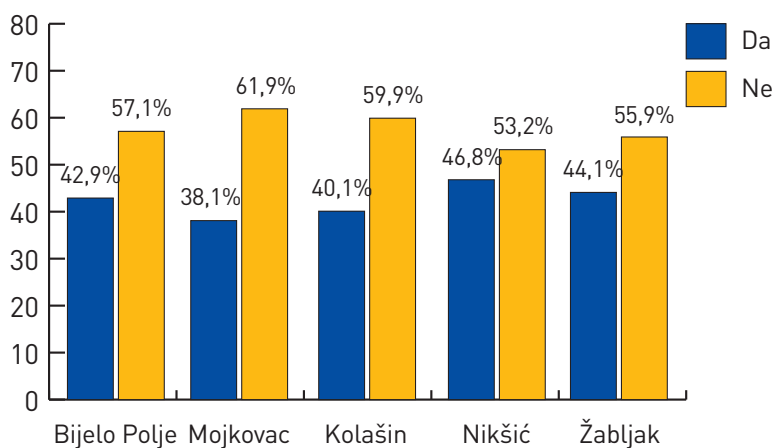
(rezultati na nivou ciljne grupe: učenici odabranih 5 srednjih škola koji do sada nisu uzimali učešće u radu parlamenta, kraj projekta).

Po školama smo posmatrali podatke ne eliminišući one koji su već uzimali učešće u radu parlamenta. I ovi podaci potvrđuju ranije iznijetu tezu o postojanju značajnog motiva među srednjoškolcima da utiču na pozitivne promjene.

Grafik: Potreba za uključivanjem u rad đачkog parlamenta.

(rezultati na nivou 5 srednjih škola, ukupna populacija po školama, kraj projekta).

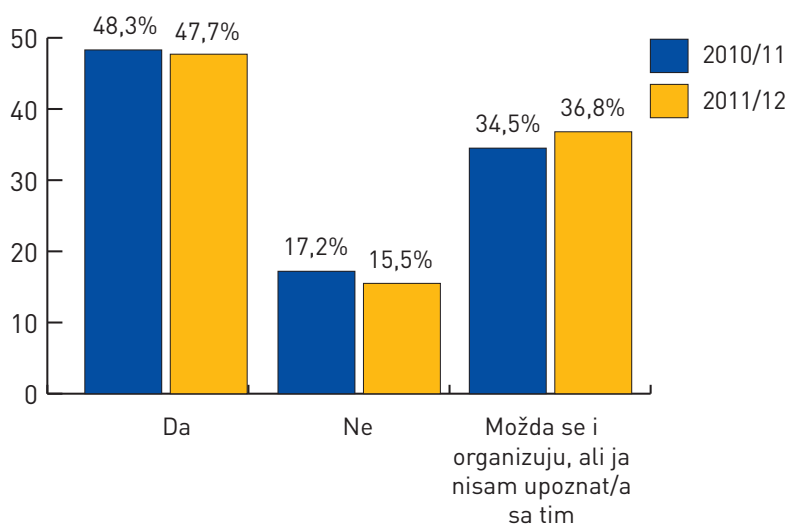

4.2. Dinamika rada u školama, slobodno vrijeme učenika i ponuda vannastavnog sadržaja

Percepcija kvantiteta vannastavnog sadržaja i informisanost o istom u prosjeku je ostala gotovo nepromijenjena tokom realizacije projekta, sa primijetnim razlikama u opisu ponude.

Čak svaki treći đak smatra da nema dovoljno informacija o aktivnostima koje se ne ocjenjuju a nude učenicima u školi: sekcijama, sportskim turnirima, kulturno -umjetničkim događajima, takmičenjima, debatnim klubovima i slično. Kako u samom upitniku pojam vannastavne aktivnosti nije bio definisan, moguće je da je donekle ovaj procenat neinformisanih značajno manji, što dokazuje i odgovor na pitanje o prisutnosti različitih oblika vannastavnih aktivnosti, gdje na početku projekta 16,6% ispitanih navodi da se vannastavne aktivnosti uopšte ne realizuju.

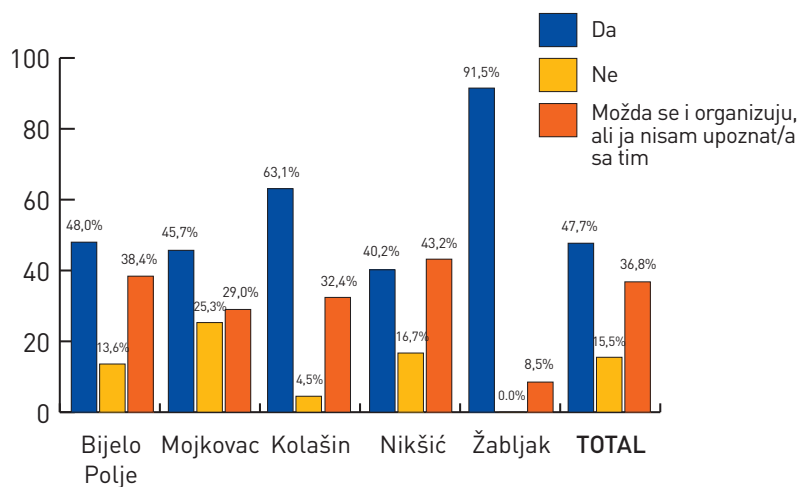
Svakako, procenat je indikativan, i ukazuje na neke od mogućih, budućih aktivnosti školskog parlamenta, profesora i uprave škole.

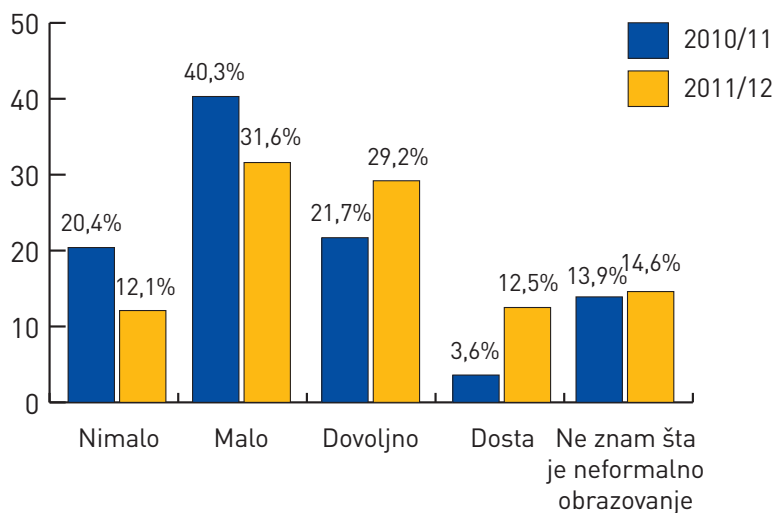
Grafik: Vannastavne aktivnosti, komparativni prikaz.
(rezultati na nivou ciljne grupe: svih učenika odabranih 5 srednjih škola).

Grafik: Vannastavne aktivnosti
(rezultati na nivou 5 srednjih škola, ukupna populacija po školama, kraj projekta).

Grafik: Informisanost
Zastupljenost neformalnog obrazovanja, komparativni prikaz.
(rezultati na nivou ciljne grupe: svih učenika odabranih 5 srednjih škola).

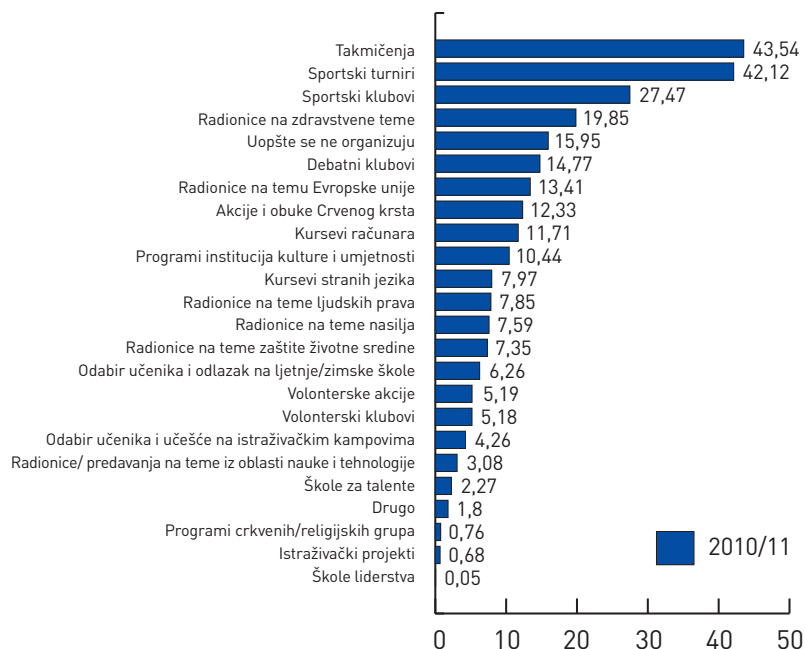
Kad je u pitanju neformalno obrazovanje, učenici generalno smatraju da nije u dovoljnoj mjeri zastupljeno.

Na kraju prvog polugodišta školske 2011/12 godine najviše učenika je bilo svjesno postojanja sportskih turnira u školi,

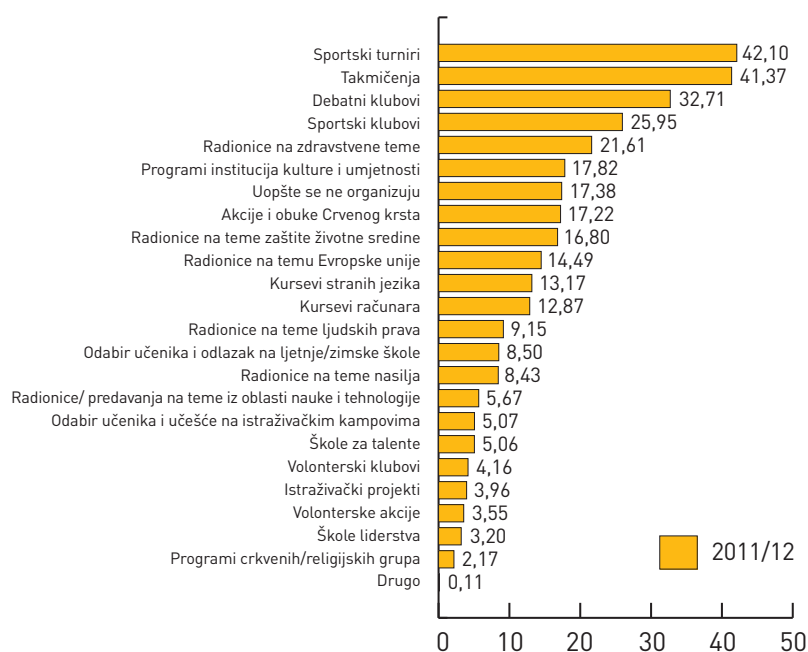
pa je više od 40% učenika/ca je zaokružilo među ponuđenim odgovorima ovaj. Takmičenja u znanju takođe su veoma prisutni u školama, ali i debatni klubovi za koje zna svaki treći učenik.

U većini opština je i veoma aktivan Crveni krst čije aktivnosti prepoznaje 17,2% učenika. Kada su u pitanju radionice, one se najviše organizuju na zdravstvene teme, prvenstveno na teme narkomanije, pušenja i alkoholizma. Donekle su zastupljene i radionice na teme: zaštite životne sredine, ljudskih prava i Evropske unije. Međutim, nedostaju škole za talente, istraživački rad i istraživački kampovi, volonterske akcije, škole liderstva, radionice na temu nauke i tehnologije...

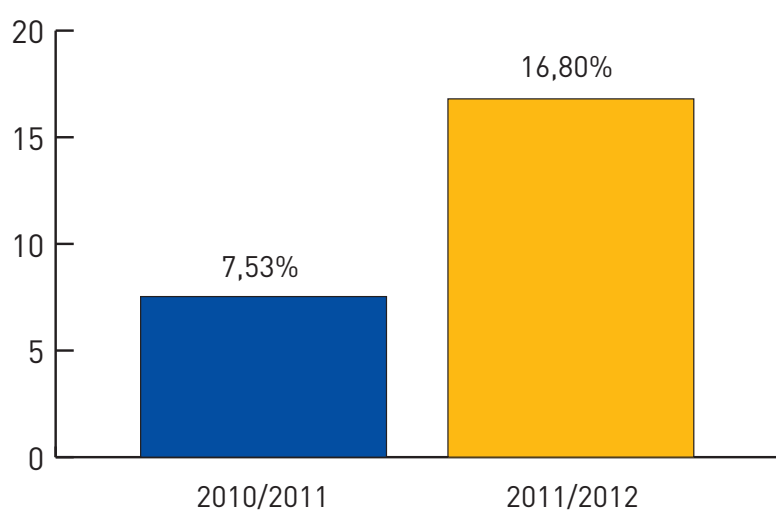

Grafik: Ponuda vannastavnih aktivnosti.
(rezultati na nivou ciljne grupe: svih učenika odabranih 5 srednjih škola, početak projekta).

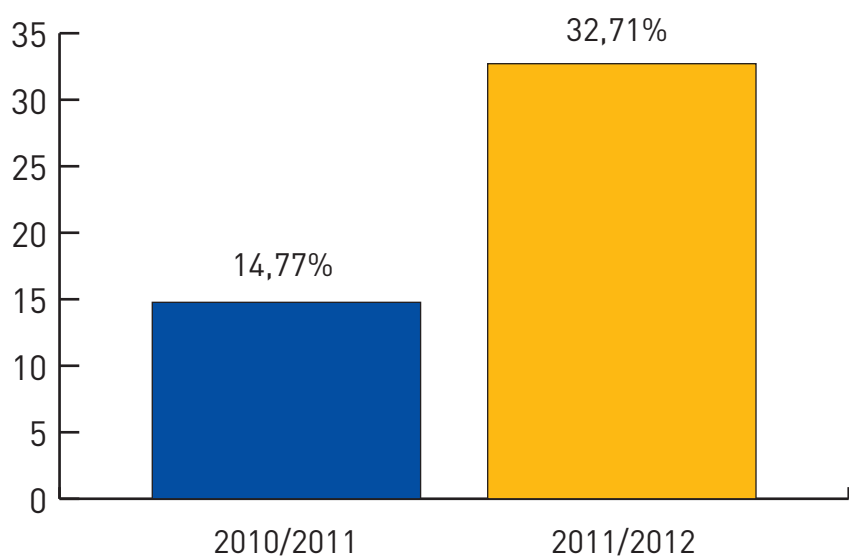
**Grafik: Ponuda
vannastavnih aktivnosti.**
(rezultati na nivou ciljne
grupe: svih učenika odabranih
5 srednjih škola, kraj projekta).

Tokom posmatranog perioda od 7 školskih mjeseci, došlo je do vidnog porasta sadržaja debatnih klubova (i to gotovo za 2 puta), programa institucija kulture i umjetnosti, obuka Crvenog krsta, radionica na temu zaštite životne sredine, dok je, u isto vrijeme, stepen realizacije ili upoznatost sa realizacijom radionica na zdravstvene teme opao.

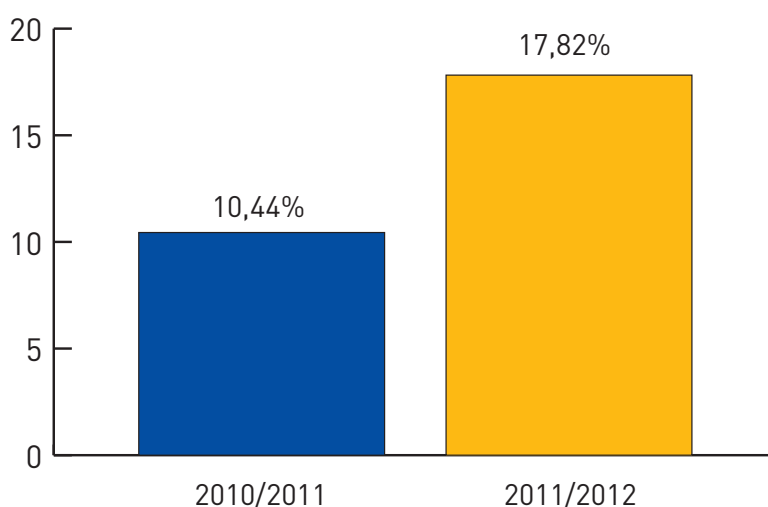

Grafik: Vannastavne aktivnosti, radionice na teme zaštite životne sredine, komparativni prikaz.
(rezultati na nivou ciljne grupe: svih učenika odabranih 5 srednjih škola).

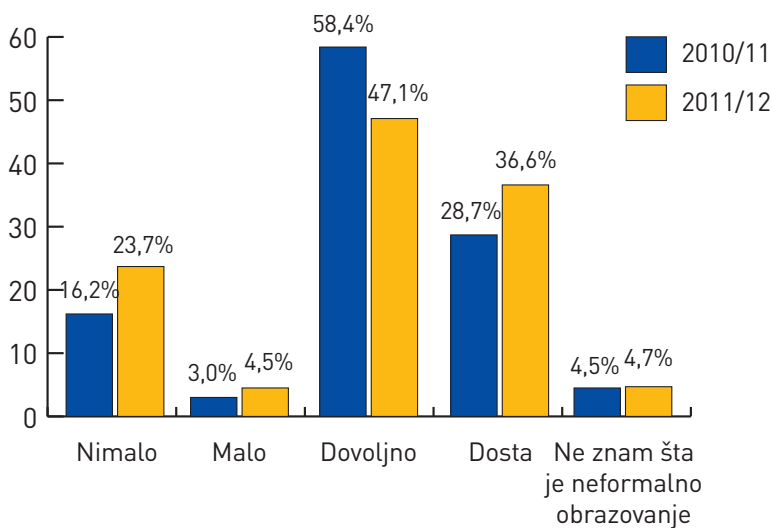
Grafik: Vannastavne aktivnosti, debatni klubovi, komparativni prikaz.
(rezultati na nivou ciljne grupe: svih učenika odabranih 5 srednjih škola)

Grafik: Vannastavne aktivnosti, program institucija kulture i umjetnosti, komparativni prikaz. (rezultati na nivou ciljne grupe: svih učenika odabranih 5 srednjih škola)

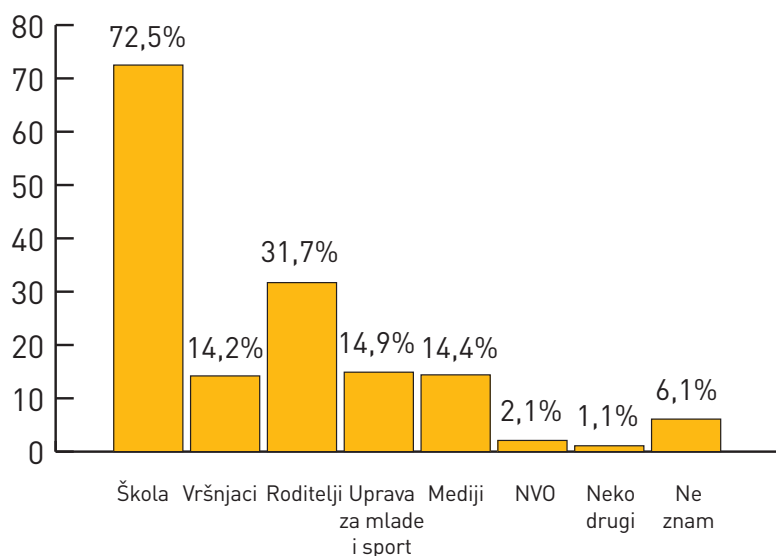

O vannastavnim aktivnostima đaci se najčešće informišu preko prijatelja, a tek zatim u samoj školi, što potvrđuje raniju tezu o potrebi za boljom promocijom i podizanjem informisanosti učenika o vannastavnoj ponudi unutar škole ali i same zajednice.

Grafik: Informisanje o vannastavnim aktivnostima, komparativni prikaz. (rezultati na nivou ciljne grupe: svih učenika odabranih 5 srednjih škola).

Upravo to tvrde i sami ispitanici, srednjoškolce o vannastavnim aktivnostima treba da upoznaju upravo škole, i to smatra 72,5% ispitanika, pa tek onda roditelji, vršnjaci, mediji ili institucije.

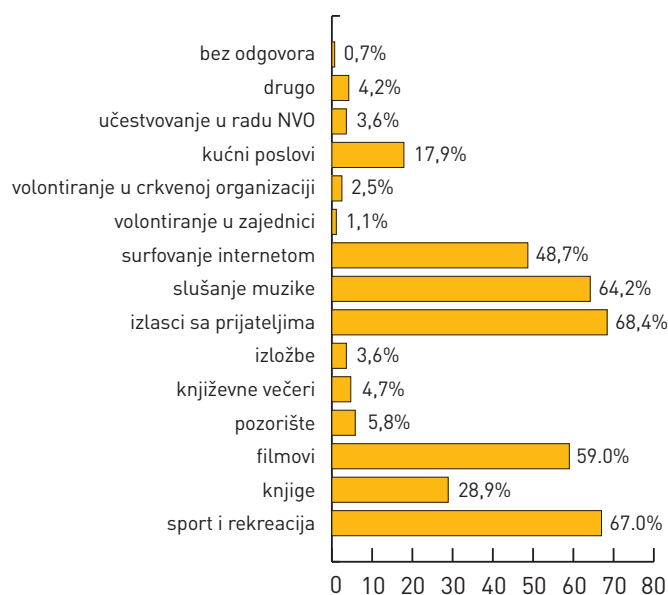

Grafik: Informisanje o vannastavnim aktivnostima, izvor, moguće više odgovora.

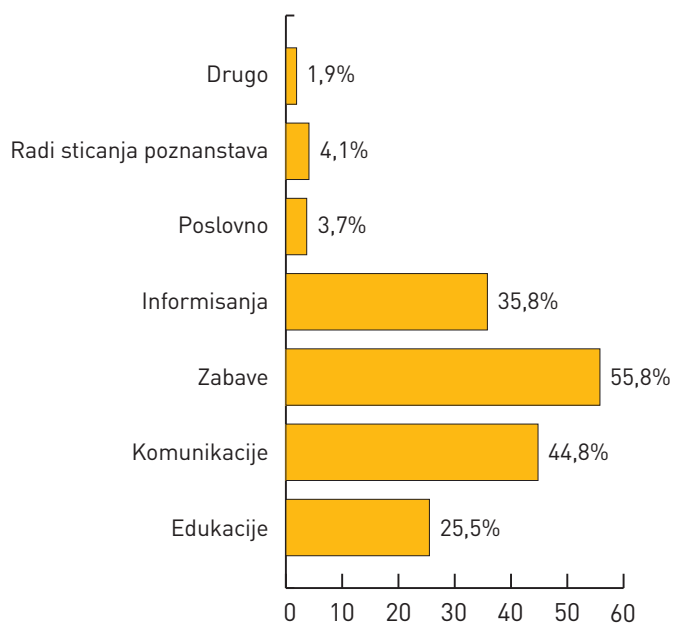
(rezultati na nivou ciljne grupe: svih učenika odabranih 5 srednjih škola, početak projekta).

Istraživanje je, tokom marta 2011. ispitivalo i obrasce korišćenja slobodnog vremena među ciljnom grupom projekta. Srednjoškolci iz pomenutih 5 srednjih škola, slobodno vrijeme uglavnom troše na socijalizaciju, izlaske sa prijateljima, ali, ohrabrujuće i sport i rekreaciju, kao i korišćenje interneta, odnosno uživanje u muzici i filmovima. Internet uglavnom koriste za zabavu, komunikaciju, ali i radi informisanja i edukacije. Kućni poslovi i odgovornosti vezane za porodični život su jedna od 4 najvažnije stavke u slobodnom vremenu za 17,9% ispitanika i ispitanica, uz uočenu razliku u polu kod frekvence pojavljivanja ovog odgovora, koji se češće pojavljuje kod učenica u odnosu na učenike. Ohrabrujuće je i da gotovo svaki treći ispitanik navodi čitanje knjiga kao jednu od najčešćih izbora za korišćenje slobodnog vremena.

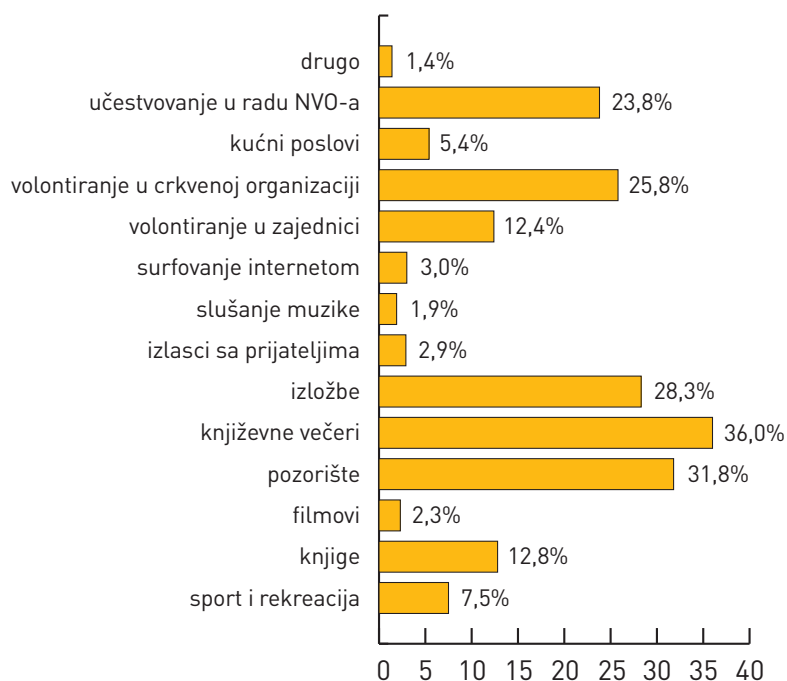
Grafik: Slobodno vrijeme - najzastupljenije aktivnosti.
(rezultati na nivou ciljne grupe: svih učenika odabranih 5 srednjih škola, početak projekta)

Grafik: Korišćenje internet.
(rezultati na nivou ciljne grupe: svih učenika odabranih 5 srednjih škola, početak projekta)

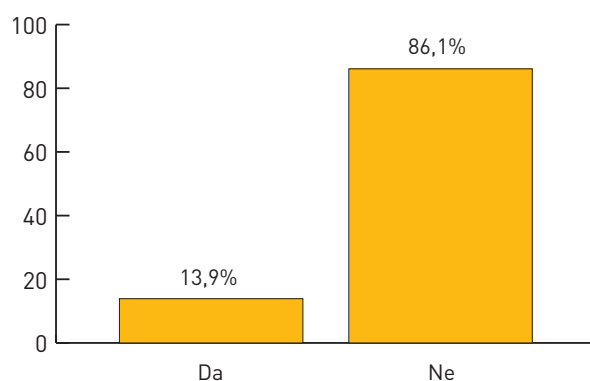
Književne večeri, pozorišne predstave, izložbe su najmanje zastupljeni u slobodnom vremenu srednjoškolaca posmatranih škola, što zbog same ponude ovih sadržaja, posebno u kvantitativnom značenju, informisanosti o istima, ali i samog interesovanja mladih za iste. Učestvovanje u bilo kom obliku volontiranja u zajednici, takođe nije zastupljeno u slobodnom vremenu srednjoškolaca ovih opština.

Grafik: Slobodno vrijeme – najmanje zastupljene aktivnosti.
(rezultati na nivou ciljne grupe: svih učenika odabranih 5 srednjih škola, početak projekta)

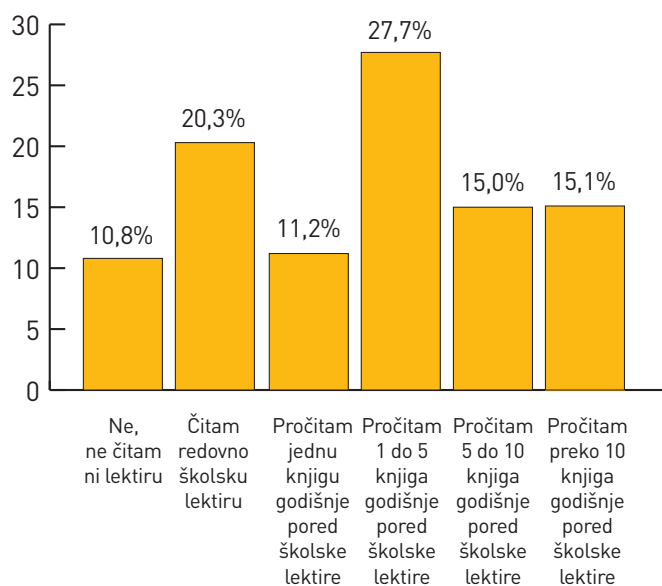
Svaki sedmi učenik je učestvovao u radu nevladinih organizacija i čak je 86,1% koji nisu imali aktivnog dodira sa bilo kojim udruženjem građana. Razlog ovome može biti limitirana ponuda u malim sredinama, generalna nezainteresovanost za ovom vrstom anagažmana, ili, kako je ranije već uočeno, nedostatak informacija o mogućnostima za uključivanje mladih.

Grafik: Srednjoškolci i angažovanost u NVO.
 (rezultati na nivou ciljne grupe: svih učenika odabranih 5 srednjih škola, mart 2011).

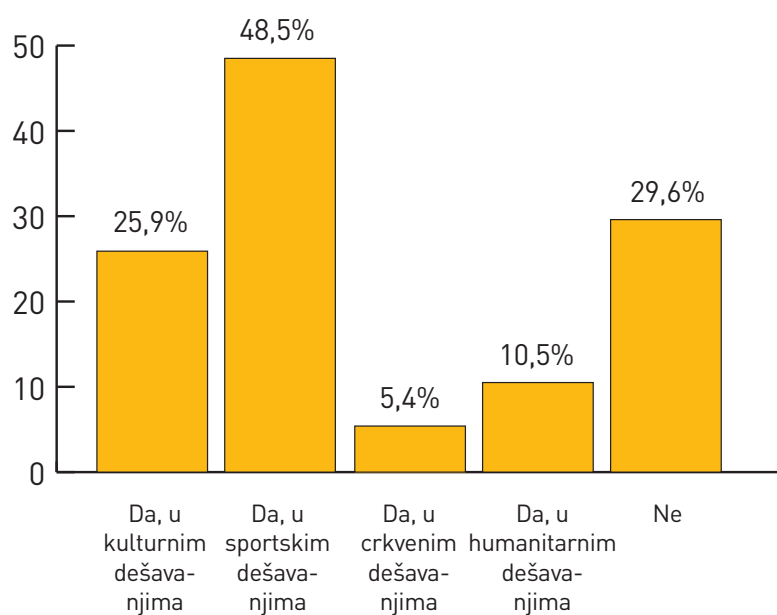

Već je bilo riječi o čitanju knjiga, kod sledećeg pitanja, dobijamo potvrdu prethodno zaključenog, da gotovo svaki treći đak slobodno vrijeme provodi i u „druženju sa lijepom literaturom“. Preko 5 knjiga godišnje, uz školsku lektiru pročita 30% učenika.

Grafik: Slobodno vrijeme – čitanje knjiga.
 (rezultati na nivou ciljne grupe: svih učenika odabranih 5 srednjih škola, početak projekta)

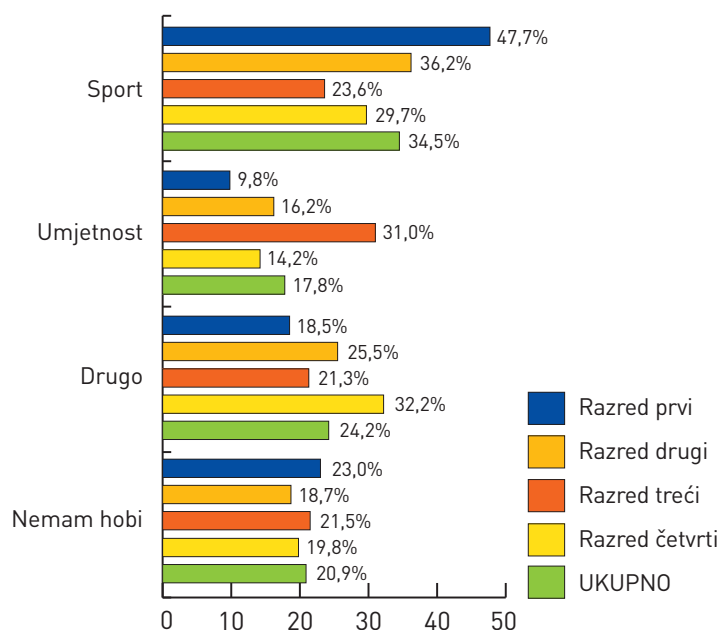
Iako su prethodni podaci pokazali da kulturna dešavanja procentualno ne čine značajni dio u slobodnom vremenu mladih, konstatacija da je jedan od razloga moguća nedovoljna ponuda se može argumentovati i podatkom da 25,9% đaka uzima nekada učešće u kulturnim dešavanjima. To da gotovo polovina đaka učestvuje u sportskim dešavanjima se poklapa sa iznijetim podacima o upoznatosti mladih sa vannastavnom ponudom.

Grafik: Slobodno vrijeme – učešće u dešavanjima.
(rezultati na nivou ciljne grupe: svih učenika odabranih 5 srednjih škola, početak projekta)

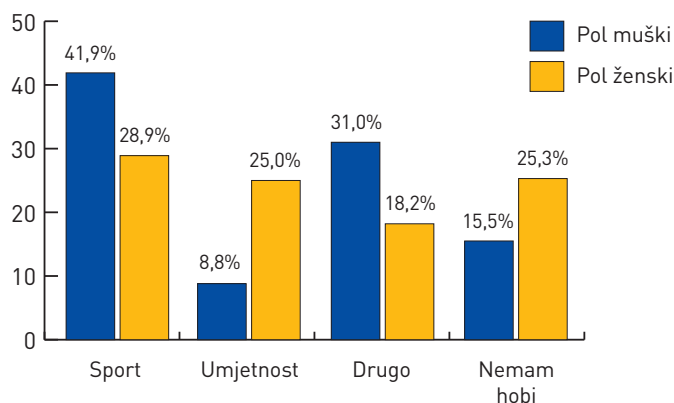
Većina ispitanih fokusira dio svog slobodnog vremena na jednu aktivnost koju naziva hobi. Tako 34,5% ima sportski hobi (fudbal, košarka, odbojka, atletika, rukomet, šah), a 17,8% umjetnost (muzika, slikarstvo, pisanje, ples, folklor).

Grafik: Slobodno vrijeme - hobi.
(rezultati na nivou ciljne grupe: svih učenika odabranih 5 srednjih škola, početak projekta)

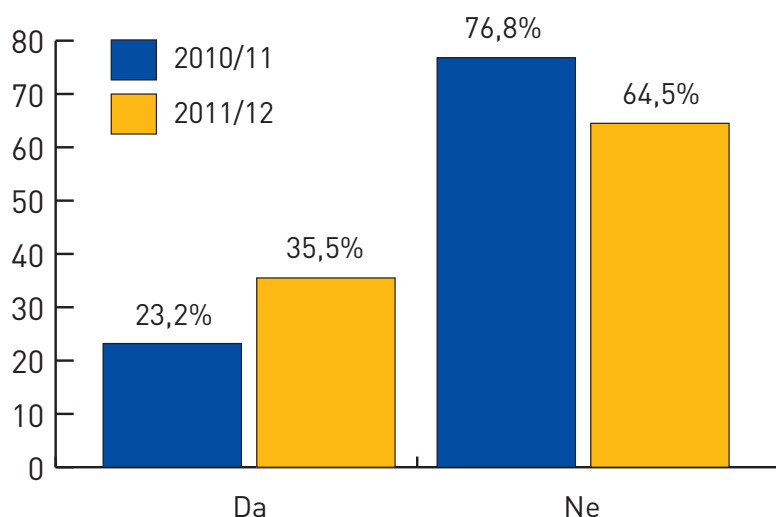

Očekivane razlike po polu kada je hobi u pitanju odnose se na preference hobija, pa više ispitanika bira sport u odnosu na ispitanice, dok se ispitanice u većem broju u odnosu na ispitanike odlučuju za neku umjetnost.

Grafik: Slobodno vrijeme – hobi, podjela po polu.
(rezultati na nivou ciljne grupe: svih učenika odabranih 5 srednjih škola, početak projekta)

4.3. Saradnja škola sa drugim školama

Grafik: Informisanost o saradnji sa drugim školama, komparativni prikaz.
(rezultati na nivou ciljne grupe: svih učenika odabranih 5 srednjih škola).

Već na početku projekta učenicima nije bio stran koncept saradnje sa drugim srednjim školama. Do kraja projekta ovaj postotak je podignut za 12,3%. Procenat koji ukazuje na upoznatost sa programima saradnje među školama (35,5%) je gotovo isti kao i procenat učenika koji je upoznat sa učešćem njihove škole u programu saradnje sa školama iz Bosne i Hercegovine (37,6%).

4.4. Rezultat i uticaj projekta

4.4.1. Problemi prisutni u školama tokom školske godine 2010/2011 i doprinos rješavanju

Na početku projekta definisani su problemi koje srednjoškolci percipiraju kao najznačajnije u njihovim školama. Problemi se mogu podijeliti na:

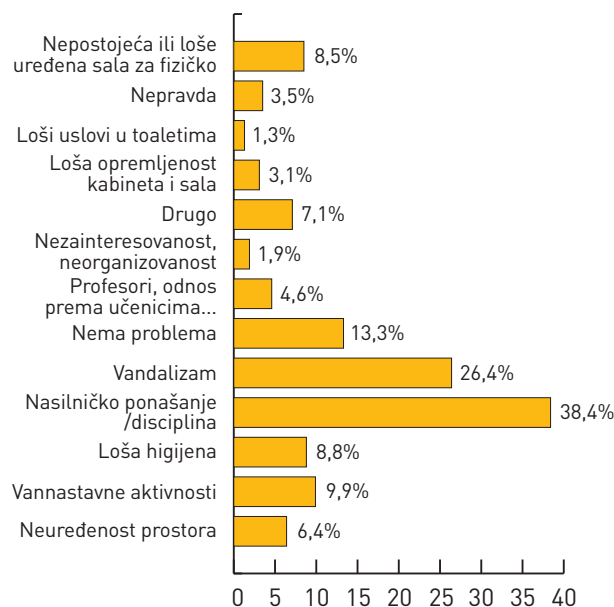
- Uslove rada, uključujući higijenske uslove (nepostojeća ili loše uređena fiskulturna sala, loša infrastruktura i higijena toaleta,

Grafik: Problemi u školi - Kolašin.
(rezultati na nivou škole, početak projekta)

- uopšte loša higijena, loše opremljeni kabineti, nedostatak materijala)
- b. Nasilničko ponašanje učenika i nedisciplina (vršnjačko nasilje, nedisciplina tokom časova, uništavanje školske imovine)
 - c. Nejednak tretman svih učenika (nepravda, korupcija, protekcionizam)
 - d. Bolesti zavisnosti (prije svega pušenje u školskim prostorima)
 - e. Nedovoljna ponuda vannastavnih aktivnosti.

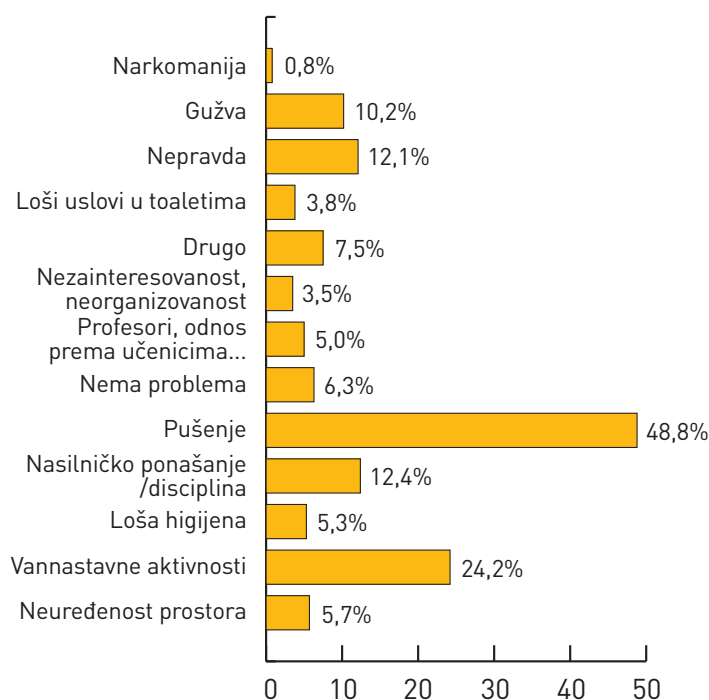
Učenici su rješenja vidjeli u:

- a. aktivniju ulogu uprave škole i profesora u rješavanju problema
- b. renoviranju školskih protora i akcijama prikupljanja nedostajućih sredstava za renoviranje školskih prostora
- c. aktiviranju učeničkog parlamenta u rješavanje ovih problema
- d. pojačanim nadzornim aktivnostima i sankcijama
- e. organizovanju različitih vannastavnih aktivnosti.

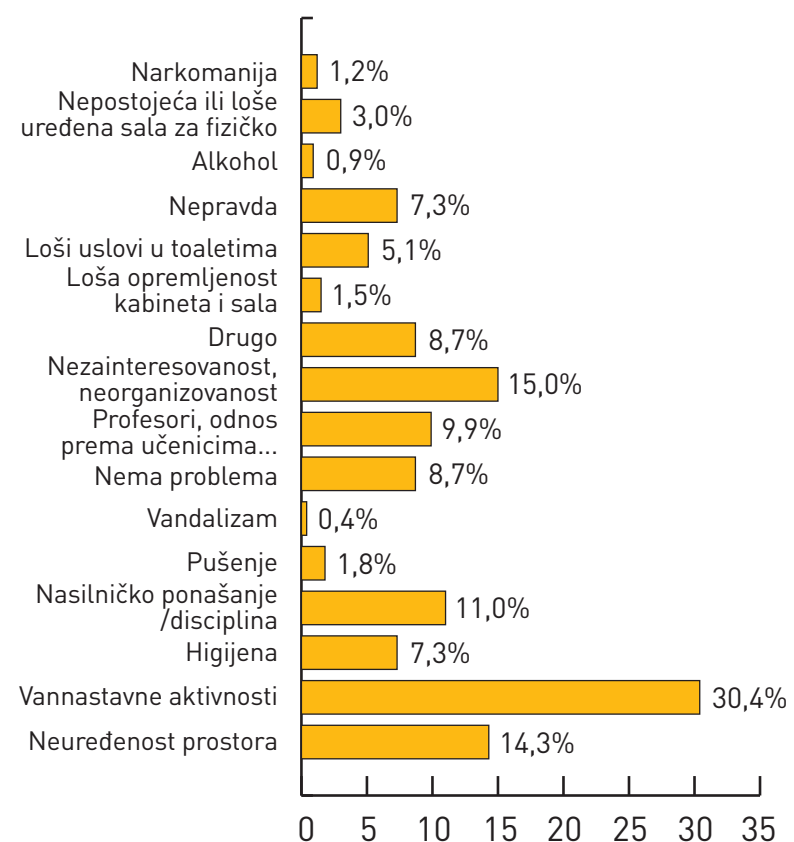
Kako je u Kolašinu nedisciplina označena kao najveći problem, kolašinski i mostarski srednjoškolci su ove probleme tretirali unutar svog projekta koji je za cilj imao smanjenje rizičnog ponašanja mladih. Smatrali su da je preveliki broj mladih u Kolašinu i Mostaru koji konzumiraju alkohol, cigarete ali i druge psihoaktivne supstance. Takođe, kao ozbiljan problem prepoznali su i vršnjačko nasilje. Zbog toga su odlučili da kroz podjelu promotivnog materijala, javne tribine i debate ukažu svojim vršnjacima na potencijane opasnosti ovakvog ponašanja i na sve predosti zdravih stilova života.

Evaluacija je pokazala da na kraju projekta 23,4% učenika zna za radionice na zdravstvene teme, 10,6% radionice o nasilju i 10,4% radionice na temu ljudskih prava.

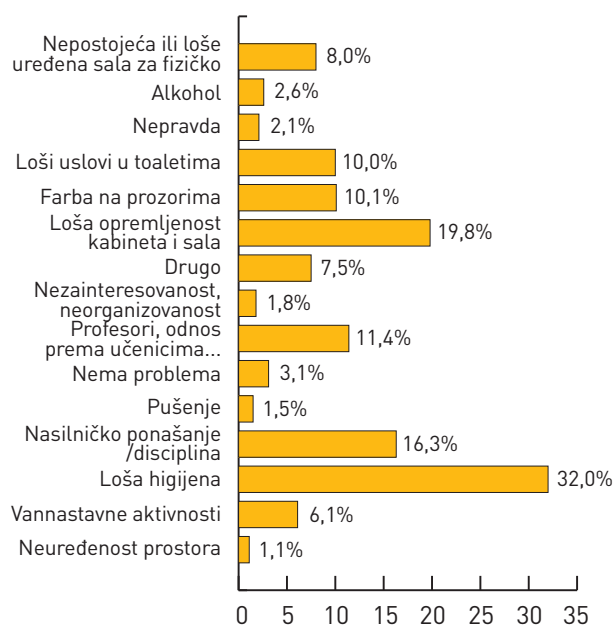

Grafik: Problemi u školi - Mojkovac.
(rezultati na nivou škole, početak projekta)

**Grafik: Problemi u školi -
Nikšić.**
(rezultati na nivou škole,
početak projekta)

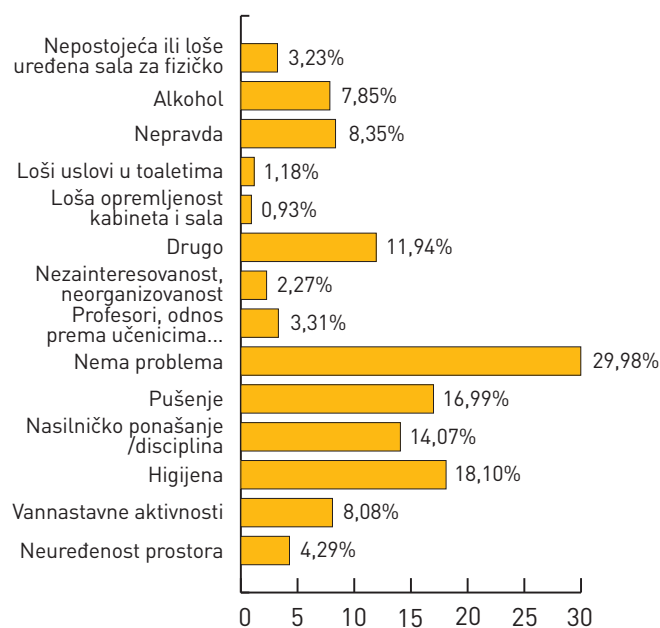
Cilj mini projekta u Nikšiću bio je unaprjeđenje rada učeničkog parlamenta i poboljšanje imidža škole. Nosioci projekta planirali su da što veći broj učenika upoznaju sa aktivnostima i značajem učeničkog parlamenta. U sklopu projekta u školi je organizovana obuka grupe učenika - fotografa, kurs fotografije i ažuriranje sajta. U školi su bili postavljeni info-deskovi sa ciljem bolje informisanosti učenika o aktivnostima učeničkog parlameta, aktuelnih projekata i mogućnostima uključivanja. Učenici su sami dizajnirali i organizovali podjelu brošura koja je sadržala sve potrebne informacije o učeničkom parlamentu. Na kraju projekta organizovana je izložba fotografija koja prikazuje sve aktivnosti učeničkog parlamenta ali i škole na jedan zanimljiv i mladima pristupačan način. Tokom evaluacije, kako je već ranije istaknuto, zabilježen je značajan porast pozitivne percepcije rada učeničkog parlamenta, praćen povećanim interesovanjem učenika za učešće u radu učeničkog parlamenta.

Grafik: Problemi u školi – Bijelo Polje.

(rezultati na nivou škole, početak projekta)

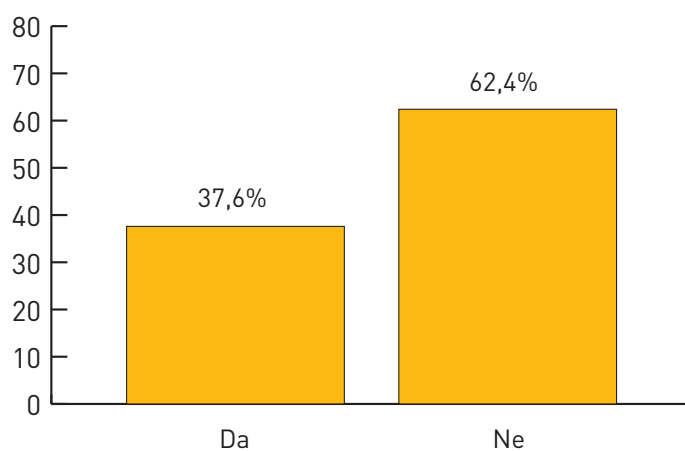
**Grafik: Problemi u školi -
Žabljak.**
(rezultati na nivou škole,
početak projekta)

Srednjoškolci sa Žabljaka i iz Foče su se odlučili da porade da poboljšanju kulturno-umjetničke ponude svojih gradova.

Kako u Foči i Žabljaku je dosta talentovanih mladih ljudi koji nemaju priliku da na pravi način iskažu svoje mogućnosti, odlučili su da im kroz ovaj projekat pruže šansu za to. Nakon dugog pripremnog perioda kada su se sređivali svi detalji organizacione prirode, u Foči je održana izložba likovnih radova učenika škole, a na Žabljaku takmičenje za "Zlatni glas Žabljaka" u sklopu "Novogodišnjeg festivala". Cio program realizovan je od strane samih učenika što je bila odlična prilika da pokažu svoje muzičke, plesачke, ali i voditeljske sposobnosti. Pored takmičenja u pjevanju, organizovana je školska izložba, ali i javna debata na temu: "Ulaskom u EU, u Crnoj Gori će doći do bolje zaštite prirodne sredine, čime će se doprinijeti održivijem razvoju Crne Gore". Njihovi partneri iz Foče vrijedno su slikali, kreirali planove, osmišljavali plakate i pozivnice, nabavljali potreban materijal za veliku izložbu koju su održali u gradskom muzeju. Na taj način izložbu su imali priliku da vide svi stanovnici Foče. Evaluacija je pokazala da je na početku projekta svega 8,8% ispitanika navelo da se u njihovoj školi nude programi institucija kulture i umjetnosti dok je na kraju projekta ovaj procenat podignut na 24,3% učenika. Interesantno je i da je učestalost debatnih klubova među odgovorima podignuta sa 0,5% na 58%. Debatni klubovi su dio Juventasovog projekta Evropske vrijednosti za mlade, finansiranog od strane Delegacije Evropske unije u kojem takodje učestvuje srednja škola sa Žabljaka.

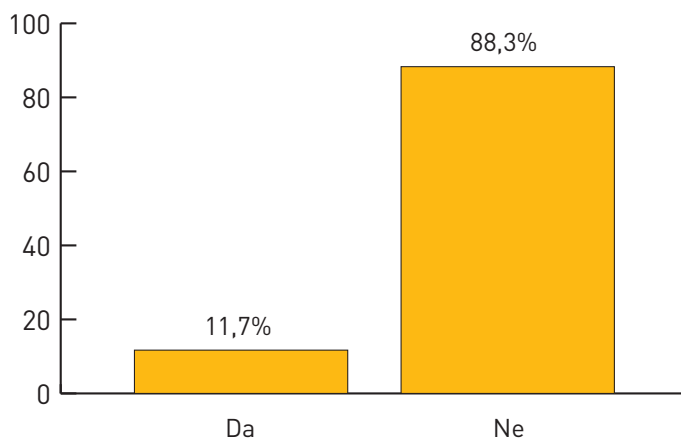
Grafik: Informisanost o saradnji među školama u okviru projekta.
(rezultati na nivou ciljne grupe: svih učenika odabranih 5 srednjih škola, kraj projekta)

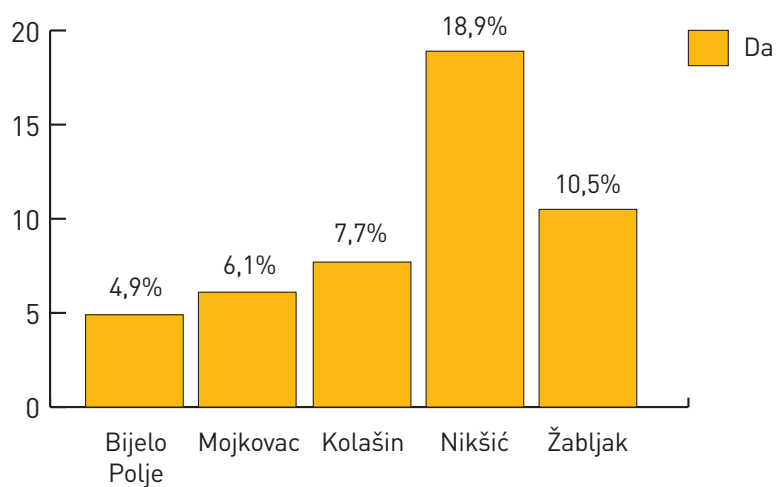

Saradnja sa školom iz Bosne i Hercegovine je bila vidljiva za svakog trećeg učenika posmatranih škola, s tim da postoje varijacije po školama i da se ovaj procenat kreće čak do 83,7% na Žabljaku, odnosno 46% u Mojkovcu.

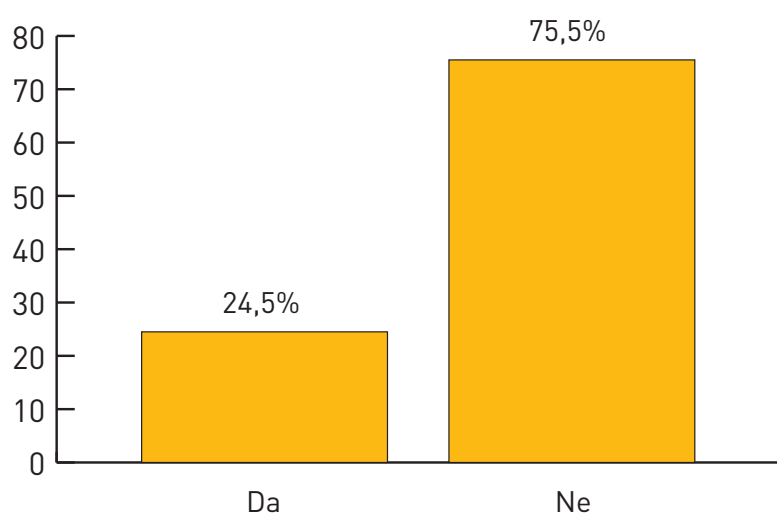
Oko 12% ispitanika je učestvovalo u realizaciji projekta, a procenat je najveći u Nikšiću.

Grafik: Učešće u projektu.
(rezultati na nivou ciljne grupe: svih učenika odabranih 5 srednjih škola, kraj projekta)

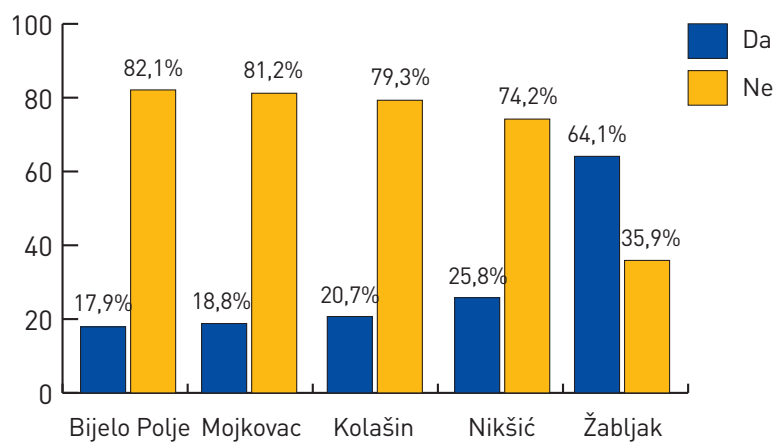
O samom projektu je upoznat svaki četvrti ispitanik, s tim da je u manjim školama ovaj procenat veći, pa na Žabljaku iznosi čitavih 64%.

Grafik: Učešće u projektu.
(rezultati na nivou ciljne srednjih škola, kraj projekta)

Grafik: Informisanost o projektu.
(rezultati na nivou ciljne grupe: svih učenika odabranih 5 srednjih škola, kraj projekta)

Grafik: Upoznatost sa projektom, komparativni prikaz.
(rezultati na nivou srednjih škola, kraj projekta)

zaključci i preporuke

Gotovo svi učenici su informisani o postojanju učeničkog parlamenta, nakon završetka projekta je njihov stepen zadovoljstva radom parlamenta podignut na 64% onih koji su bar donekle zadovoljni radom učeničkog parlamenta, odnosno 39,3% onih koji su djelimično do potpuno zadovoljni radom ovog tijela. Podignuto je i samo povjerenje u rad učeničkog parlamenta, pa svaki peti učenik najviše u školi vjeruje ovom tijelu kada je u pitanju rješavanje školskih problema.

Ipak, potrebno je raditi na postizanju još većeg nivoa demokratičnosti u radu parlamenta, njegovoj inkluzivnosti, transparentnosti odabira članova parlamenta, kao i transparentnosti rada parlamenta. Korišćenje društvenih mreža je jedan od načina da se postigne transparentnost. Tako učenički parlament škole u Mojkovcu na svojoj facebook strani broji 149 članova, dok sama Srednja mješovita škola ima oko 400 učenika.

Potrebno je podići ponudu mladima u manjim sredinama kada je u pitanju vannastavni sadržaj, ali i bolje ih informisati o istom.

Sport i rekreacija su veoma prisutni u slobodnom vremenu mladih i najviše njih zna za postojanje sportskih klubova, turnira i takmičenja. Održavaju se i takmičenja u znanju, a prisutan je i intezivan rad debatnih klubova. Međutim, mladi nisu dovoljno angažovani u nevladinim organizacijama, na volonterskim akcijama, i nemaju zadovoljavajuću vannastavnu ponudu, posebno u domenu sopstvenog angažmana. I pored zadovoljavajućeg interesovanja mladih za književnost, velikog učešća slušanja muzike i gledanja filmova u slobodnom vremenu mladih ostale umjetnosti i umjetnička dešavanja nisu u dovoljnoj mjeri prisutne u slobodnom vremenu mladih. Veoma je ograničena ponuda i programa iz oblasti nauke i istraživanja, kao i rada sa talentima.

Mladi očekuju od svojih škola da preuzme dominantnu ulogu u

obavješćavanju mladih o vannastavnim aktivnostima koje se nude u školi i van nje.

Školski problemi koje srednjoškolci percipiraju kao najznačajnije u njihovim školama, mogu se podijeliti na:

- a. Uslove rada, uključujući higijenske uslove (nepostojeća ili loše uređena fiskulturna sala, loša infrastruktura i higijena toaleta, uopšte loša higijena, loše opremljeni kabineti, nedostatak materijala)
- b. Nasilničko ponašanje učenika i nedisciplina (vršnjačko nasilje, nedisciplina tokom časova, uništavanje školske imovine)
- c. Nejednak tretman svih učenika (nepravda, korupcija, protekcionizam)
- d. Bolesti zavisnosti (prije svega pušenje u školskim prostorima)
- e. Nedovoljna ponuda vannastavnih aktivnosti.

Učenici su rješenja vidjeli u:

- a. aktivniju ulogu uprave škole i profesora u rješavanju problema
- b. renoviranju školskih protora i akcijama prikupljanja nedostajućih sredstava za renoviranje školskih prostora
- c. aktiviranju učeničkog parlamenta u rješavanje ovih problema
- d. pojačanim nadzornim aktivnostima i sankcijama
- e. organizovanju različitih vannastavnih aktivnosti.

Sami projekti koje su učenički parlamenti realizovali su se kroz:

- a. aktivniju u saradnju učenika, uprave škole i profesora u rješavanju problema
- b. renoviranju školskih protora i akcijama prikupljanja nedostajućih sredstava za renoviranje školskih prostora
- c. aktiviranju učeničkog parlamenta u rješavanje problema, jačanju kaaciteta učeničkih parlamenata, povjerenja među

- učenicima i njihovog imidža
- d. organizovanju različitih vannastavnih aktivnosti, posebno iz oblasti culture, umjetnosti, ljudskih prava i zdravih stilova života.
 - e. Povećanju informisanosti srednjoškolaca o aktivnostima unutar i van njihove škole.
- Saradnja sa školom iz Bosne i Hercegovine je bila vidljiva za svakog trećeg učenika posmatranih škola, s tim da postoje varijacije po školama i da se ovaj procenat kreće čak do 83,7% na Žabljaku, odnosno 46% u Mojkovcu.

O samom projektu je upoznat svaki četvrti ispitanik, s tim da je u manjim školama ovaj procenat veći, pa na Žabljaku iznosi čitavih 64%.

U projektu je učešće uzelo 11,7% učenika, s tim da je procenat očekivano veći kod manje brojnijih škola.

“Veliki cilj obrazovanja nije znanje nego akcija.”
– *Herbert Spencer (1820–1903)*

Izdavač

Juventas

Bulevar Josipa Broza 23A, IV sprat

81000 Podgorica

Tel/Fax: +382 20 657 098

Email: juvenas@t-com.me

www.juventas.co.me

Za izdavača

Ivana Vujović

Ova publikacija je nastala uz
podršku Evropske unije.

Publikacija ne sadrži formalno saopštenje
i ne predstavlja nužno službeni stav Evropske unije.